

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ÖZEL BİR KOLLUK KUVVETİ OLAN ZABITA TEŞKİLATININ YAPISI,
KÜÇÜKÇEKMECE ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yusuf ÖZEN

Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Anabilim Dalı

Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hatice Deniz YÜKSEKER

Mayıs,2019

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ÖZEL BİR KOLLUK KUVVETİ OLAN ZABITA TEŞKİLATININ YAPISI,
KÜÇÜKÇEKMECE ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yusuf ÖZEN
(Y1612.181001)

Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Anabilim Dalı

Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hatice Deniz YÜKSEKER

Mayıs,2019

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ ONAY FORMU

Enstitümüz Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Anabilim Dalı, Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Tezli Yüksek Lisans Programı **Y1612.181001** numaralı öğrencisi **Yusuf Özen**'in "**ÖZEL BİR KOLLUK KUVVETİ OLAN ZABITA TEŞKİLATININ YAPISI, KÜÇÜKÇEKMECE ÖRNEĞİ**" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 01.04.2019 tarih ve 2019/07 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile Tezli Yüksek Lisans tezi 22/05/2019 tarihinde kabul edilmiştir.

	<u>Unvan</u>	<u>Adı Soyadı</u>	<u>Üniversite</u>	<u>İmza</u>
Danışman	Prof. Dr.	Hatice Deniz YÜKSEKER	İstanbul Aydın Üniversitesi	
Asıl Üye	Prof. Dr.	Uğur TEKİN	İstanbul Aydın Üniversitesi	
Asıl Üye	Doç. Dr.	Ateş USLU	İstanbul Üniversitesi	
Yedek Üye	Prof. Dr.	Ercan EYÜBOĞLU	İstanbul Aydın Üniversitesi	
Yedek Üye	Dr. Öğr. Üyesi	Deniz ÖZÇETİN	Kadir Has Üniversitesi	

ONAY

Prof. Dr. Ragıp Kutay KARACA
Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Özel Bir Kolluk Kuvveti Olan Zabıta Tekilatının Yapısı, Küçükçekmece Örneği” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve etik geleneklere aykırı düşecek bir davranışımın olmadığını, tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve onurumla beyan ederim.

Yusuf ÖZEN

ÖNSÖZ

Bu günlere gelmemde eğitim hayatımda bana hocalık ve rehberlik yapmış birçok insanın emeği bulunmaktadır. İlkokuldan Yüksek Lisansa kadar üzerimde emeği olan tüm hocalarımı sevgi ve saygıyla anıyorum.

Bu kapsamda, öncelikle gerek yüksek lisansta kendisinden ders aldığım süreçte gerekse tez süreci boyunca konu seçiminden yöntem belirlemeye, tezin hazırlanmasından sunulmasına kadar geçen tüm aşamalarda her türlü yönlendirme ve desteği ile çalışmama danışmanlık yapan Sayın Prof. Dr. Hatice Deniz YÜKSEKER'e teşekkürü borç bilirim.

Tez Savunma Sınavında Jüri Üyesi olarak yer alan İstanbul Aydın Üniversitesinden Sayın Prof. Dr. Uğur TEKİN'e ve İstanbul Üniversitesi'nden Sayın Doç. Dr. Ateş USLU'ya teşekkür ederim.

Aile ve meslek hayatım ile eğitim hayatımda bana her türlü desteği veren ve yüksek lisansa başladığım günden tez savunmamı yaptığım güne kadar bu yolda bana her anlamda yardımcı olan çok değerli Eşim Raziye ÖZEN'e, varlığımı borçlu olduğum, beni bu günlere getiren çok değerli Annem Hatice ÖZEN ve Babam Eşref ÖZEN'e, hayatım boyunca bana her türlü desteği sunan Aile bireylerime teşekkür, saygı ve sevgilerimi sunarım.

Mayıs, 2019

Yusuf ÖZEN

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	viii
ÇİZELGE LİSTESİ.....	ix
ÖZET.....	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ	1
2. YEREL YÖNETİMLER VE YEREL YÖNETİM BİRİMLERİ	3
2.1 Yerel Yönetim Kavramı	3
2.1.1 Yerel Yönetimlerin Özellikleri	3
2.1.2 Yerel yönetim çeşitleri	4
2.2 Yer Yönünden Yerinde Yönetim Kuruluşları (Yerel Yönetimler)	5
2.2.1 Belediyeler	5
2.2.2 Belediyenin organları	5
2.2.2.1 Belediye başkanı	5
2.2.2.2 Belediye meclisi	6
2.2.2.3 Belediye encümeni	6
2.2.3 Büyükşehir belediyesi	7
2.2.4 İl özel idaresi	7
2.2.5 Köy	8
3. KOLLUK KUVVETİ VE ZABITA TEŞKİLATI.....	9
3.1 Kolluk Kuvvetleri (Kolluk Faliyetleri):	9
3.2 Kolluk Hizmetinin Özellikleri:.....	9
3.3 Kolluk Kuvvetleri Türleri.....	9
3.3.1 Genel kolluk	10
3.3.1.1 Genel kolluk birimlerinin görev yerleri:	10
3.3.1.2 Genel kolluk birimleri arasındaki ilişkiler:	10
3.3.2 Özel kolluk	10
3.3.2.1 Özel kolluk birimleri	10
3.3.3 Yardımcı kolluk	11
3.3.3.1 Yardımcı kolluk birimleri	11
3.4 Genel Kolluk Kuvvetleri ile Özel Kolluk Kuvvetleri Arasındaki İlişkiler ve Farklar	11
3.5 Kolluk Yetkisi Olan Makamlar	12
3.6 Belediye Zabıtası	12
3.6.1 Belediye zabıtasının tarihsel gelişimi	12
3.6.2 İslamiyet öncesi Türk devletlerinde zabıta hizmetleri	12
3.6.3 Osmanlı döneminde zabıta hizmetleri.....	13
3.6.4 Cumhuriyet döneminde belediye zabıtası:	14
3.7 Belediye Zabıtasının Görev ve Yetkileri.....	15

3.7.1 Belediye zabıtasının görevleri.....	15
3.7.2 Belediye zabıtasının yetkileri.....	16
4. ZABITA TEŞKİLATININ SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	18
4.1 Belediye Zabıtasının Görev Alanıyla İlgili Sorunlar ve Çözüm Önerisi	18
4.2 Belediye Zabıtasının Görevini Yapması Esnasında Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerisi.....	20
4.2.1 Güvenlik sorunu ve çözüm önerisi.....	20
4.2.2 Belediye zabıtası personeline savunma araç-gereçleri ve zor kullanma sorunu ve çözüm önerisi	22
4.2.3 Muhatap olunan kişilerin ve siyasilerin uyguladığı baskı sorunu ve çözüm önerisi.....	23
4.3 Mevzuattan Kaynaklanan Sorunlar	24
4.4 Belediye Zabıtası Personelinin Özlük Hakları ile İlgili Sorunları	25
4.4.1 Zabıta Personelinin Yıpranma Hakkı ve Arazi Tazminatının Olmaması Sorunu ve Çözüm Önerisi	25
4.4.2 Zabıta personelinin mesai ücretinin belirlenmesi ve emekliliğe etki etmemesi sorunu ve çözüm önerisi	26
4.4.3 Belediye zabıtasının ayrı bir hizmet sınıfının olmaması sorunu ve çözüm önerisi.....	26
4.4.4 Belediye zabıtasını resmi tatillerde zorunlu olarak çalıştırılması sorunu ve çözüm önerisi	27
4.4.5 Görevde yükselmede liyakata önem verilmemesi sorunu ve çözüm önerisi	27
4.4.6 Belediye zabıtasının niteliği, sayısı ve hizmet içi eğitimin yetersiz olması sorunu ve çözüm önerisi	28
4.4.7 Zabıtanın kılık kıyafet sorunu ve çözüm önerisi.....	28
4.4.8 Zabıtanın imaj sorunu ve çözüm önerisi	29
4.4.9 Belediye zabıtasının kuruluş ve teşkilat kanunu olmaması sorunu ve çözüm önerisi	29
5. KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ ZABITA MÜDÜRLÜĞÜ	
TEŞKİLATININ YAPISI	31
5.1 Kuruluşu	31
5.2 Teşkilat Yapısı.....	31
5.2.1 Müdür.....	31
5.2.2 Büro amirliği	32
5.2.3 Denetim ekipler amirliği	32
5.2.4 Bölge ekipler amirliği	32
5.2.5 Trafik ekipler amirliği	32
5.2.6 Pazar ekiplerler amirliği.....	32
5.2.7 Seyyar ekipler amirliği.....	32
5.2.8 Nöbetçi ekipler amirliği	32
5.3 Görev, Yetki ve Sorumlulukları	32
5.4 Küçükçekmece Belediyesi Zabıta Müdürlüğünün Yerine Getirdiği Hizmetler	33
5.4.1 Mühürleme, Mühür bozma(fekki) ve mühür açma işlemleri.....	33
5.4.2 İşyeri denetimleri	33
5.4.3 Seyyar satıcı ve kaldırım işgali önleme faaliyetleri	33
5.4.4 Tebligat işlemleri	34
5.4.5 775 sayılı yasa gereği yıkım yapılması	34
5.4.6 Beyaz masa şikâyetleri ve vatandaşın gelen şikâyet dilekçe işlemleri....	34

5.5 Küçükçekmece Belediyesi Zabıta Teşkilatının Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri	36
5.5.1 Sınır sorunu ve çözüm önerisi.....	36
5.5.2 Küçükçekmece’ de kurulan pazarların esnafının ilçe sınırları dâhilinde ikamet etmesinden kaynaklanan sorunlar ve çözüm önerileri	37
5.5.3 Belediye çalışanlarının zabıtaya karşı olumsuz bakışı ve çözüm önerisi .	38
5.5.4 Siyasilerin baskı sorunu ve çözüm önerisi	38
5.5.5 Personel yetersizliği sorunu ve çözümü.....	39
5.5.6 Personelinin eğitiminin yetersiz olması sorunu ve çözüm önerisi.....	39
5.5.7 Görevde yükselmede liyakata önem verilmemesi sorunu ve çözüm önerisi	40
5.5.8 Küçükçekmece Belediyesi zabıta personelinin görevinde huzursuzluğu ve mutsuzluğu sorunu ve çözüm önerisi.....	40
5.5.9 Zabıta müdürlüğünde görev yapan kadın personellerin dile getirdiği sorunlar ve çözüm önerileri.....	41
5.5.10 Bölgesel farklılıklardan kaynaklanan sorunlar ve çözüm önerileri	42
6. SONUÇ.....	43
KAYNAKLAR	46
ÖZGEÇMİŞ.....	49

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
AYKOME	: Altyapı Koordinasyon Merkezi
DPB	: Devlet Personel Başkanlığı
EGM	: Emniyet Genel Müdürlüğü
GiH	: Genel İdari Hizmetler
İBB	: İstanbul Büyükşehir Belediyesi
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
KPSS	: Kamu Personeli Seçme Sınavı
ÖSYM	: Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi
TBB	: Türkiye Belediyeler Birliği
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCK	: Türk Ceza Kanunu
THS	: Teknik Hizmetler Sınıfı
TODAİE	: Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü
TSK	: Türk Silahlı Kuvvetleri
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UKOME	: Ulaşım Koordinasyon Merkezi
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 2.1: Belediye Meclis Üye Sayısı	6
Çizelge 4.1: 6360 Sayılı Kanun Öncesi ve Sonrası Sayılarla Yerel Yönetimler.....	19
Çizelge 4.2: Belediye Zabıtalарının Şiddetle Karşılaşma Yüzdeleri	21
Çizelge 5.1: Küçükçekmece Belediyesi Zabıta Müdürlüğü 2017 Hizmetleri	35

ÖZEL BİR KOLLUK KUVVETİ OLAN ZABITA TEŞKİLATININ YAPISI, KÜÇÜKÇEKMECE ÖRNEĞİ

ÖZET

Türkiye’de kolluk kuvvetleri toplum genelinde asayişin temininde ve huzurun sağlanmasında vazgeçilmez bir unsurdur. Belediye zabıtası, anayasal bir kamu kurumu ve yerel yönetim birimi olan belediyede özel kolluk gücü statüsünde görev yapmaktadır. Belediye zabıtası yaşanılan kentte o kentin huzuru ve esenliği ile ilgili olarak 24 (yirmi dört) saat esasına göre görev yapmaktadır. Asli bir kamu görevlisi olan belediye zabıtası, görevini ifa ederken Belediye Kanunu, Belediye Meclisinin aldığı kararların uygulanması ve kendi görevi alanı ile ilgili mevzuata dayanarak görevini icra etmektedir. Her mesleğin mensuplarının olduğu gibi belediye zabıtası personelinin de meslek ve görevin ifası sırasında oluşan çeşitli sorunları, özlük haklarıyla ilgili sorunları mevzuattan ve mevzuatın uygulanmasından kaynaklanan çeşitli sorunları bulunmaktadır. Bu tez çalışması; giriş bölümü, dört bölüm ve sonuç bölümünden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde, çalışmanın amacı, önemi, kapsamı ve yöntemi üzerinde durulmuştur.

Birinci bölümde; yerel yönetim birimleri ve belediyeler kısaca tanıtılmaktadır, Belediye organları; Belediye Başkanı, Belediye Meclisi, Belediye Encümeni gibi kavramların tanımı yapılarak görev ve sorumluluklarından bahsedilmiştir.

İkinci bölümde; kolluk kuvveti kavramı, belediyelerde kolluk kuvveti olan zabıta teşkilatının tanımı, tarihçesi, görevleri, yetki ve sorumlulukları belirtilmiştir.

Üçüncü bölümde; belediye zabıtası personelinin temel sorunlarına değinilerek bu sorunların çözümü için yasal, yapısal ve yönetsel çözüm önerileri getirilmiştir.

Dördüncü bölümde; Küçükçekmece Belediyesi Zabıta teşkilatının yapısından, yaptığı hizmetlerden ve bu hizmetleri yerine getirirken karşılaştığı sorunlara değinilerek bu sorunların çözümü hususunda öneriler sunulmuştur.

Sonuç bölümünde ise, belediye zabıtasının temel sorunlarından yola çıkılarak getirilen çözüm önerileri, özünde belediye zabıta teşkilatının kurumsallaşamaması ve buna dayalı etkin çalışamaması bağlamında irdelenmiş ve yapılacak değişiklikler ile sorunlara getirilen çözümler sonucunda belediye zabıta teşkilatının ifa ettiği görevi daha etkin bir şekilde yapabileceği ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetim, Belediye, Kolluk Kuvveti, Zabıta, Küçükçekmece

STRUCTURE OF THE POLICE FORCE WITH A SPECIAL LAW ENFORCEMENT, KUCUKCEKMECE SAMPLE

ABSTRACT

Law-enforcement officers are an indispensable factor about public order and to get tranquility in general society in Turkey. Municipal police work as a particular security force at municipality which is a constitutional public body and local government unit. Municipal police work for maintaining peace for 24 (twenty four) hours in the city. While Municipal police who is principal public official, functions his or her duty on the grounds of bilagines, decisions that were made by municipal council and assigned positions. Municipal police personnel has various problems like personal benefists problems, legistration problems and arising from doing legistration problems while functions his or her duty like other occupational group.

In the introductory chapter, some information is given about the basic goals of the thesis, the significance of the topic and the research method.

In the first chapter, local government units and municipalities are defined. In addition to this municipality units, Mayor and city council and municipal board are defined too and given information about their duties and responsibilities.

In the second chapter, Information is given about definition, history, duty, authority and responsibility of police force, police force in municipalities which is municipal police.

In the third Chapter, basic problems of municipal police personnels are mentioned and constitutional, structural and executive solutions are offered about these problems.

In the fourth chapter; the structure of Kucukcekmece Municipality municipal police, the services it offers and the problems encountered while offering services are discussed. Moreover some solutions are proposed to solve these problems.

In the final Chapter, these problems are discussed and it argued that municipal police personnel will work more productively if certain solutions are found to these problems.

Keywords: Local Government, Municipality, Police Force, Municipal Police, Kucukcekmece

1. GİRİŞ

İdare, kamu idaresi ve özel idare olmak üzere ikiye ayrılır. Bu tez çalışmamda kamu idaresinin hiyerarşik olarak altında yer alan yerel idareler ele alınacaktır.

İdare genel anlamda, belirli bir amaca ulaşmak için kurulan örgüt veya bu amaç doğrultusunda yürütülen planlı insan faaliyetleri diye tanımlanmaktadır. Toplumlar kalabalıklaştıkça idare kavramının gerekliliği daha da artmıştır. İlk dönemlerde merkezîyetçi bir idare yapısı olduğu gözlemlenirken daha sonra toplumların çoğalmasıyla birlikte kamusal hizmetlerin yapılmasında yerel idarenin gerekliliğini ortaya koymuştur.

Yerel yönetimler; ortak bir alanda yaşayan insanların birlikte yaşamalarından kaynaklanan konularda toplumsal hizmetleri yerine getirmek amacıyla kurulan, yöneticileri seçimle belirlenen, kanunlarda çeşitli görev ve yetkilere sahip, kendisine has bütçe ve personele sahip, üstlendiği hizmetleri yerine getirirken kendi içinde örgütsel yapısını oluşturan, merkezi idare ile ilişkilerinde 'idari ve mali özerklikten' yararlanan kamu tüzel kişileridir (Sabuktay, 2007).

Türkiye' de belediyeler, il özel idareleri ve köyler olmak üzere üç türlü yerel yönetim birimi vardır. Bu çalışmamda ağırlıklı olarak belediyelerin üzerinde durmaya çalışacağım.

Yerel idareler içerisinde en aktif birim olan belediyelere kanunlarla birçok yetki verilmiştir. Bu yetkileri kullanmada kendi içerisinde örgütlenmeye giden belediyelerin en önemli organı gece gündüz halk ile iç içe hizmet veren zabıta birimidir.

Bu tez boyunca belediye zabıtası detaylı bir şekilde ele alınarak belediye zabıtasının etkin ve verimliliği nasıl artırılabilir bu ortaya konmaya çalışılacaktır.

Devletin asli görevlerinden biri de kamu düzenini sağlamak ve korumaktır. Devlet bu görevini yerine getirirken diğer kurumlarından farklı olarak teşkilatlandırmıştır. Bu farklı şekilde teşkilatlanan hizmete "kolluk hizmeti" denir ve bu görevi icra eden kuruluşa "kolluk (zabıta)" denilmektedir. Kolluk birimi; devletin asli görevi olan kamu düzenini sağlamak ve korumak, düzen bozulduğunda düzeni tesis etmek, suçu önlemekle görevli kanunlara ve mevzuatlara göre görev yapan bir birim olarak tanımlanabilir (Kırmızı, 2017).

Belediye zabıtası birimi kurulduğu günden günümüze kadarki geçen süreçte köklü bir değişime uğramıştır. Belediye Kanunu'yla zabıtaya özel bir kolluk kuvveti olarak belediyenin yerine getirdiği hizmetlerin yürütülmesinde ve

denetlenmesinde görev alması öngör÷lmüştür. Ancak zabitanın merkezi idare birimi olan polis teşkilatından ayrılarak yerel idare birimi olan belediyeye bağlanmasından sonra zabıta teşkilatının kuruluş ve teşkilat kanununun eksikliği ve örgütsel yapılanmasındaki problemlerden dolayı kurumsallaşmasını tamamlayamamıştır. Bu çalışmada bu sorun incelenerek çözüme kavuşturulmaya çalışılacaktır.

Bu tezin amacı; asli bir kamu görevlisi olarak kamu hizmetlerini yerine getiren, kentte yaşayanlara hizmet eden, kentin huzuru, güvenliği ve sağlığı gibi konularda görev yapmaya çalışan zabitanın yasal yapısı ve statüsünün ortaya konması, yaşadığı değişimler, belediye zabıta teşkilatının kurumsal yapısı ve görevlerini icra ederken karşılaştığı aksaklıkların belirlenmesi ve belediye zabıtasının verimsizliğine neden olan sorunlarının tespit edilmesidir. Tezde, tespit edilen bu sorunlarla ilgili çözüm önerilerinde bulunularak, bu önerilerin belediye zabıtasının yerine getirdiği görevlerde etkinliğe ve caydırıcılığa ne şekilde katkı sunacağı belirlenmeye çalışılacaktır.

Bu tez çalışmamda; tezin konusuna yardımcı olacağını düşündüğüm konuyla ilgili önceden yazılmış kitap, makale, yüksek lisans ve doktora tezlerini kapsayan geniş bir literatür taraması yapılmıştır. Ayrıca bunların yanı sıra konuyla ilgili ulusal ve yerel basında çıkan zabıta personeli ve taleplerini içeren haberler incelenmiştir. Konunun hukuki boyutuyla ilgili olarak ise; belediye zabıtasının görevini yerine getirirken tabi olduğu mevzuatlardan yani Belediye Kanunu, Zabıta Yönetmeliği, Tüketiciyi Koruma Kanunu vb. olmak üzere birçok kanun, yönetmelik gibi mevzuatlardan yararlanılmıştır. Konu, yerel yönetim birimleri ile belediye zabıtasının tanımı, tarihçesi, sorunlarının belirlenmesi ve belirlenen sorunlara getirilen çözüm önerileri çerçevesinde incelenmiştir.

Ayrıca, Küçükçekmece Belediyesinde zabitanın sorunlarını irdelemek için, bu ilçede görev yapan zabıta memurlarıyla yüz yüze görüşmeler yapılmıştır.

2. YEREL YÖNETİMLER VE YEREL YÖNETİM BİRİMLERİ

Türkiye’de yerel yönetimler Osmanlı Devletinde 19. yüzyılda kurulan belediye ve il özel idaresi teşkilatları kurulmaya başlanmıştır. Bu dönemde kurulan belediye ve il özel idaresi modeli ufak tefek değişikliklere uğrasa da ana hatları ile günümüze kadar gelmiştir. Günümüze kadarki geçen zamanda çıkarılan bütün Anayasalarımızın hepsinde yerel yönetimlere yer verilmiştir.

Osmanlı döneminde oluşturulan yerel yönetim modelleri Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar varlığını sürdürmüştür. Cumhuriyetin ilanından sonra yeni bir anlayışla çağdaş normlara uygun hale getirilmeye çalışılmıştır. Bu bölümde yerel yönetimler, yerel yönetim birimleri, yerel yönetimlerin varlık şartları ve yerel yönetimlerin özellikleri detaylı olarak açıklanmaya çalışılacaktır.

2.1 Yerel Yönetim Kavramı

Yerel yönetim; bir bölgede yaşayan topluluğun; bir arada yaşamalarından kaynaklanan konularda hizmet üretmek amacıyla kurulan, karar organları seçimle belirlenen, kanunlarla çeşitli görev, yetki ve sorumluluklar verilmiş, idari özerkliği bulunan, merkezi idarenin dışında bütçesi ve personeli olan, iç örgütsel yapısını kurabilen, kamu tüzel kişiliğidir. Gözlere göre, bazı kamu hizmetlerinin devlet dışındaki kamu tüzel kişileri tarafından yürütülmesi demektir. Diğer bir ifadeyle yerel yönetim merkezden yönetim ilkesinin aksine, kamu hizmetlerinden bir bölümünü merkezi idare teşkilatı ve hiyerarşisi dışında yer alan kamu tüzel kişileri tarafından yürütülmesini öngören bir ilkedir (Gözler, 2007).

2.1.1 Yerel Yönetimlerin Özellikleri

- Yerel yönetim birimleri: sınırları dâhilinde ikamet eden vatandaşların birlikte yaşamalarından kaynaklanan müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan kamu tüzel kişilikleridir.

- Yerel yönetim birimlerinin karar organları beldede yaşayan seçmenler tarafından seçimle belirlenir.
- Yerel yönetim birimlerinin kuruluş şekilleri, görev ve yetkileri, yerindenlik ilkesi gözetilerek kanun ile düzenlenir.
- Yerel yönetimlerin seçimle belirlenmiş organlarının, bu sıfatlarını kazanma ya da kaybetmesi yargı denetimine tabidir.
- Yerel yönetim görevlileri görevlerini ifa ederken herhangi bir suç sebebi ile hakkında soruşturma ya da kovuşturma açılmışsa İçişleri Bakanı geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar bu görevliyi ya da organı görevinden uzaklaştırabilir.
- Yerel yönetim birimlerinin seçimleri 5 (beş) yılda bir gerçekleştirilir. Ancak, genel seçimlerden bir yıl önce veya sonra yapılması gereken mahalli seçimler veya bu organların üyelerine ilişkin genel ve ara seçimler, milletvekili genel ve ara seçimleriyle birlikte gerçekleştirilir.
- Merkezi yönetimin, yerel yönetimler üzerinde idari vesayet yetkisi bulunmaktadır. İdari vesayet, idarenin bütünlüğüne uygun, kamu hizmetlerinde birliğin sağlanması, toplumun yararının gözetilmesi ve yerel ihtiyaçların karşılanması amacıyla uygulanır. İdari vesayet yetkisi kanunla düzenlenir.
- Yerel yönetimler Bakanlar Kurulunun izni ile kendi aralarında birlik kurabilirler.
- Yerel yönetimlerin merkezi yönetim ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir.
- Yerel yönetimlere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.
- Büyük yerleşim merkezleri için kanunla özel yönetim birimleri oluşturulabilir (T.C. Anayasası, 1982).

2.1.2 Yerel yönetim çeşitleri

Türkiye’de yerel yönetimler Yer Yönünden Yerel Yönetim (Mahalli Adem-i Merkeziyet) ve Hizmet Yönünden Yerinden Yönetim (Hizmet Adem-i Merkeziyet) olarak iki başlık altında toplanmıştır. Bu bölümde Yer Yönünden

Yerinden Yönetim Kuruluşları (Yerel Yönetim) birimleri üzerinde durmaya çalışacağım.

2.2 Yer Yönünden Yerinde Yönetim Kuruluşları (Yerel Yönetimler)

Türkiye’de halen yürürlükte olan 1982 anayasasında üç türlü yerel yönetim kuruluşundan bahsetmektedir. Bunlar; belediyeler, köyler ve il özel idareleridir. Bu kapsamda anayasamızda belirtilen bu kuruluşları açıklayacağız.

2.2.1 Belediyeler

Belediye; kent niteliği taşıyan yerde yaşayan insanların mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve yöneticileri seçimle işbaşına gelen, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir (5393 Sayılı Kanun, 2005). Diğer bir ifadeyle belediye; belde ve köyden büyük ölçekli olan yerleşim yerlerindeki ortak nitelikteki ihtiyaçları gidermek üzere kurulan, karar organları seçmenler tarafından seçilen, ayrı bir tüzel kişiliği olan, idari ve mali özerkliğe sahip, merkezi yönetimin denetim ve gözetimi altında olan yönetim birimidir (Bozlağan, 2005).

Belediyeler, bazı özelliklerinden dolayı diğer yerel yönetim teşkilatlarından farklıdır. Belediyeler, ekonomik ve sosyal olarak gelişmiş yerlerde kurulmuş olmalarından dolayı köylerden, belli bir saha yönetimi olmamaları dolayısıyla da il özel idaresinden farklıdır. Bu farklılıklar, belediyelerin görev ve yetkilerine de yansımıştır. Örneğin; il özel idareleri belediyelerden farklı olarak tarım, hayvancılık ve ormancılık gibi alanlarda da faaliyet göstermektedirler (6360 Sayılı Kanun).

2.2.2 Belediyenin organları

Belediye yönetimi; belediye başkanı, belediye meclisi ve belediye encümeninden oluşmaktadır.

2.2.2.1 Belediye başkanı

Belediye başkanı belediye idaresinin başı ve yürütme organıdır. Başkan, belediye örgütünün birimleri arasındaki koordinasyonu sağlayarak verimliliği artırmak ve belediyeyi temsil etmek en temel görevleridir. Belediye başkanı, kanunda belirtilen usullere göre 5 (beş) yılda bir kent halkı tarafından seçilir.

2.2.2.2 Belediye meclisi

Belediye biriminin karar organıdır. Belediye meclisi üyeleri aynı belediye başkanı gibi 5 (beş) yılda bir kanunda belirtilmiş seçmenler tarafından seçilir. Belediye meclisine üye olmak için milletvekili olma koşullarını taşımakla beraber 18 (on sekiz) yaşını doldurmak ve seçimden önce en az 6 (altı) ay üyesi olmak istediği belediye sınırları dâhilinde oturuyor olması gerekmektedir. Seçime giren siyasi partiler aldıkları oy oranı ile orantılı sayıda üyelik kazanırlar. Belediye meclisinin görev süresi 5 (beş) yıldır. Belediye meclisine, belediye başkanı başkanlık eder (Tortop, vd. 2006).

Çizelge 2.1: Belediye Meclis Üye Sayısı

Belediye Nüfusu	Meclis Üye Sayısı
10 000'e kadar	9
10 001'den 20 000'e kadar	11
20 001'den 50 000'e kadar	15
50 001'den 100 000'e kadar	25
100 001'den 250 000'e kadar	31
250 001'den 500 000'e kadar	37
500 001'den 1 000 000'e kadar	45
1 000 000'den fazla olan beldelerde	55

Kaynak: 5393 sayılı Belediye Kanunu, Madde: 12

2.2.2.3 Belediye encümeni

5393 sayılı Belediye Kanunu madde 33'e göre Belediye Encümeni, belediye başkanının başkanlığında:

- İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden,
- Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden oluşur.

Belediye encümeni haftada en az bir defa olmak üzere yeri ve zamanı önceden belirlenerek toplantıya çağırılır. Oy çokluğu ile karar alır. Üyeler çekimser kalamazlar. Eğer oylar eşit çıkarsa başkanın bulunduğu tarafın kararına uyulur (5393 Sayılı Kanun, 2005).

2.2.3 Büyükşehir belediyesi

Türkiye’de 1984 yılından itibaren kurulmaya başlayan büyükşehir belediyeleri, diğer belediyelere göre üst kademedeki belediyelerdir. Büyükşehir belediyelerinin kurulmasıyla bu statüde olan illerde hizmet alanı içinde birden çok belediyenin olması yetki karışıklığına neden olmuştur. 2014 yılında çıkartılan Büyük şehir yasasıyla il özel idareleri kapatılarak büyükşehir belediyelerinin alanı ilin tüm sınırı olarak değiştirilmiştir. İl özel idareleri ve belde belediyelerinin kapatılmasıyla birlikte büyükşehir belediyelerinin yetkileri tüm ilçeleri kapsamıştır.

Büyükşehir belediyesinin organları; Büyükşehir belediye başkanı, Büyükşehir belediye meclisi ve Büyükşehir belediyesi encümeni olmak üzere 3 (üç) tanedir. Bu organların görevleri 5216 sayılı Büyükşehir Belediye kanunu’nda detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

2.2.4 İl özel idaresi

Anayasamızda belirtilen bir diğer mahalli idare birimi de il özel idaresidir. İl özel idaresi; İl sınırları içinde yaşayan insanların mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuş olan ve karar organı seçimle oluşturulan, mali ve idari özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip, yer yönünden yerel yönetim kuruluşudur (Odyakmaz, vd. 2008).

2014 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı Bütün Şehir Kanunu büyükşehir belediye sayısı artırılmıştır. Bu tarihten itibaren 14 (on dört) adet yeni büyükşehir belediyesi kurularak toplam büyükşehir belediyesi sayısı 30 (otuz) olmuş ve bu statüdeki illerin tüm sınırları mücavir alan kabul edilerek il özel idareleri kapatılmış ve yetkileri büyükşehirlere devredilmiştir. Böylece Türkiye’de İl Özel İdaresi olan il sayısı 51 (elli bir)’e düşmüştür.

İl özel İdarelerinin, vali, il genel meclisi ve il daimi encümeni olmak üzere 3 (üç) tane organı bulunmaktadır. Bu organların görevleri 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

2.2.5 Köy

Yerel yönetim birimleri içinde en küçük ölçeğe sahip olan Köy İdaresi 1924 yılında çıkarılan 442 sayılı Köy Kanunu ile kurulmuştur. Kuruluş tarihi olarak cumhuriyetin ilk yıllarında olan köyler ayrı bir tüzel kişilik olması bakımından yakın zamana dayanmaktadır.

Köy Kanunu'nun 10. maddesinde köyün organları; köy muhtarı, ihtiyar meclisi ve köy derneği olarak belirtilmiştir. Muhtar ve İhtiyar heyeti köyün 'Yürütme' organıdır ve muhtar bu organın başıdır. Köy yönetiminin aldığı kararları gerektiğinde onaylayan köy derneği ise köyün 'karar ve denetim' organıdır. Köy yönetiminin görevlerine Kanun' un 12-24. maddelerinde yer verilmiş olup, köy yönetimlerinin görevleri iki kümede toplanmıştır. "Bunlar, zorunlu işler ve köylünün isteğine ilişkin işlerdir. Zorunlu işler, Kanun' un 13. maddesinde 37 (otuz yedi) madde halinde belirtilmiş, yapılması köylünün isteğine bağlı olan 31 (otuz bir) iş türü ise Kanun'un 14. maddesinde açıklanmıştır (442 Sayılı Kanun, 1924).

3. KOLLUK KUVVETİ VE ZABITA TEŞKİLATI

3.1 Kolluk Kuvvetleri (Kolluk Faliyetleri):

İdarenin asli görevlerinden olan kamu düzenini korumak ve düzeni sağlamak için yerine getirdiği her türlü faaliyetlere denir. Bu faaliyetleri adli ve idari kolluklar gerçekleştirmektedir. Adli kolluklar adli makamlara bağlı hizmet verirken, idari kolluklar idari makamlara bağlı hizmet vermektedirler. İdari kolluk İçişleri Bakanlığı bünyesinde bulunan Polis ve Jandarma ile Cumhurbaşkanlığı bünyesinde bulunan MİT tarafından gerçekleştirilmektedir. Adli kolluk olarak hizmet veren kolluk bastırıcı özelliğe, idari kolluk olarak görev yapan kolluk ise önleyici ve durdurucu özelliğe sahiptirler.

3.2 Kolluk Hizmetinin Özellikleri:

- Kolluk hizmetleri her koşulda süreklilik gösterir, herhangi bir kesintiye uğramaz.
- Tüm ülke genelinde aynı şekilde uygulanır.
- Kolluk görevlilerine, görevlerini yerine getirirken zor kullanma yetkisi verilmiştir. Bu yetki çerçevesinde silah ve benzeri aletleri taşıma yetkisi vardır
- Kolluk görevlilerinin yetki ve sorumlulukları kanun ile belirlenir.

3.3 Kolluk Kuvvetleri Türleri

Türkiye’de kolluk kuvvetleri genel, özel ve yardımcı kolluk kuvvetleri olmak üzere üç şekilde teşkilatlandırılmıştır. Bu kolluk kuvvetleri adli ve idari kolluk görevlerini üstlenmişlerdir.

3.3.1 Genel kolluk

Genel kolluk birimleri Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı birimleri şeklinde örgütlenmişlerdir. Bu kolluk kuvvetleri adli kolluk görevini yerine getirdiği gibi durumun gereklerine göre genel idari kolluk görevleri de yerine getirmektedir.

3.3.1.1 Genel kolluk birimlerinin görev yerleri:

- Polis Teşkilatı: Kentte belediye sınırları dâhilinde görev yapmaktadırlar.
- Jandarma Teşkilatı: Belediye sınırları dışında kalan polis teşkilatının olmadığı kırsal kesimde görev yapmaktadırlar.
- Sahil Güvenlik Komutanlığı: Boğazlarda, limanlarda, körfezlerde ve karasularda görev yapmaktadırlar.

3.3.1.2 Genel kolluk birimleri arasındaki ilişkiler:

- İçişleri Bakanı genel kolluk hizmeti veren birimlerin koordinasyonundan sorumludur.
- Ülkede asayiş ve emniyet hizmetlerinin yerine getirilmesinde İçişleri bakanı sorumludur.
- İçişleri Bakanı asayiş ve emniyet amacıyla, gerektiğinde Bakanlar Kurulu kararı ile askeri birliklerden yararlanır.
- Polis teşkilatı, askeri birlikler ile görev yaparsa; sevk ve idare yetkisi en kıdemli askeri komutandadır.

3.3.2 Özel kolluk

Genel kolluk kuvvetlerinin dışında kalan, hizmetlerini yerine getirdiği görev alanları sınırlı olan ve özel kanunlara göre kurulan kolluk kuvvetini ifade eder.

3.3.2.1 Özel kolluk birimleri

- Belediye Zabıtası
- Gümrük Muhafaza Memurları
- İnfaz Koruma Memurları
- Köy Korucuları ve Köy Bekçileri

- Kır Bekçileri
- Liman Görevlileri
- Özel Güvenlik Görevlileri
- Hayvan Sağlığı Kolluğu
- Çiftçi Mallarını Koruma Zabıtası
- Orman Muhafaza Memurları

3.3.3 Yardımcı kolluk

Yardımcı kolluk görevlileri; asıl kolluk görevlilerinin bulunmadığı zamanlarda bu hizmeti yerine getiren kişilerdir.

3.3.3.1 Yardımcı kolluk birimleri

- Köy ve mahalle muhtarları ve ihtiyar heyetleri
- Gemi Kaptanları
- Devlet Demir Yolları tren şefleri
- Türkiye Elektrik Kurumu koruma görevlileri

3.4 Genel Kolluk Kuvvetleri ile Özel Kolluk Kuvvetleri Arasındaki İlişkiler ve Farklar

- Genel kolluk özel kolluğun bulunmadığı zamanlarda özel kolluğun görev alanına giren hususlarda görev yapma yetkisine sahiptir.
- Özel kolluk kuvvetleri ise, genel kolluğun görev ve yetki alanına giren konularda olaya el koyar ve yetkili olan genel kolluğa bilgi verir. Genel kolluk gelinceye kadar olayı kontrol altında tutar ve gelince genel kolluğa teslim eder.
- Genel kolluğun görev alanı geniş, özel kolluğun görev alanı dardır.
- Genel kolluğun yetkileri fazla, özel kolluğun yetkileri azdır.
- Genel kolluk birimleri, İçişleri Bakanı ve taşrada mülki amirlere bağlıdır. Özel kolluk birimleri ise ayrı Bakanlıklara, mahalli idarelere veya özel kuruluşların en yüksek sorumlusuna bağlıdır.

3.5 Kolluk Yetkisi Olan Makamlar

- Bakanlar Kurulu
- İçişleri Bakanı
- Vali
- Kaymakam
- Özel Kolluk Amirleri

3.6 Belediye Zabıtası

Belediye zabıta yönetmeliğinde belediye zabıtası; yetkililerin alacağı kararlar dâhilinde bağlı bulunduğu belediyenin sınırları dâhilinde yaşayan insanların sağlık, esenlik ve huzurunu korumaya ve belde düzeni temin etmeye çalışan bir özel kolluk olarak tanımlanmıştır. Bu teşkilatının temeli 1826 yılında kurulan ‘İhtisap Nezareti’ ile atılmıştır. Özel bir kolluk kuvveti olan zabıta belediyelere bağlıdır. 5393 sayılı Belediye Kanunu’na istinaden İçişleri Bakanlığınca çıkartılan belediye zabıta yönetmenliğince görevlendirilmiştir.

Belediye zabıtası örgütlenirken belediyelerin durumlarına göre farklılık göstermektedir. Normal belediyelerde zabıta müdürlüğü üzerinden başkana bağlıken büyükşehir belediyelerinde zabıta müdürü, zabıta daire başkanı, genel sekreter yardımcısı ve genel sekreter üzerinden başkana bağlanmıştır.

Türkiye’de belediyeler 78.206 adet zabıta kadrosu tahsis edilmesine rağmen istihdam edilen personel sayısı 16.261’dir.

3.6.1 Belediye zabıtasının tarihsel gelişimi

Belediye zabıtasının günümüzdeki konumundan önce eski Türk devletlerinden günümüze kadar geçen dönemdeki tarihi sürecine bakarak konuyu daha iyi analiz etmek gerekmektedir.

3.6.2 İslamiyet öncesi Türk devletlerinde zabıta hizmetleri

İslamiyet öncesi Türk devletlerinde toplumun huzuru ve güveni önemsenmiştir. Yöneticiler, toplumun huzurlu bir şekilde hayatlarını sürdürmeleri için ‘Töre’ kurallarının uygulanmasında titiz davranmışlardır. İslamiyet öncesi Türk

devletlerinde güvenlik hizmetlerini yerine getirmekle görevli olan kişiye 'Yarkan' denilmekteydi. İnzibat amirlerine ise 'Daruga' adı verilmekteydi. Türklerin İslamiyet'i kabulüyle yönetim şekillerinde değişiklikler olmuştur. Yapılan bu değişikliklerden bir tanesi zabıta hizmetlerinin bir kısmını da yerine getiren 'kadılık' müessesesidir. Ancak bu uygulamadan fazla başarılı olunamayınca vazgeçilmiş ve zabıta görevi 'subaşı'lara verilmiştir.

Türklerin kurduğu tüm devletlerin idari yapısı içinde bulunan Subaşı, ilk Zabıta olma özelliğini taşır. İslamiyet' ten sonra Müslüman olan Türk devletlerinde zabıta hizmetlerini yerine getiren 'Muhtesip' adı verilen makam ortaya çıkmıştır. Bu dönemde çarşuları denetleyen kişilere 'Muhtesip' bu göreve de 'Hisbe' adı verilmiştir (Abay, 2002).

Muhtesibin görevleri, çarşı ve pazarları denetlemek, esnafın sattığı malların insanları geliş-geçişini engelleyecek şekilde yola konulmasını engellemek, karaborsacılığı önlemek ve ölçü tartı aletlerini kontrol etmektir. Muhtesib'in fiyat belirleme gibi bir yetkisi bulunmamaktaydı.

3.6.3 Osmanlı döneminde zabıta hizmetleri

600 yıllık Osmanlı İmparatorluğu döneminde zabıta teşkilatı zaman içerisinde sürekli değişmiş ve gelişmiştir. Bu sebepten zabıta teşkilatını bir bütün olarak değil de belirli periyotlara ayırarak incelemek daha iyi olacaktır. Osmanlıda İstanbul' un fethine kadar ülke eyalet, sancak ve vilayet gibi idarelere ayrılmış ve zabıta hizmetlerini 'Subaşılar' ve yanlarında gezen 'Falakacılar' yerine getirmiştir.

İslamiyet' ten önce eski Türk devletlerinde toplum yapı olarak ordu-millet özelliği taşıdığı için Zabıtanın yaptığı işleri ordu-millet hiyerarşisi içinde 'Subaşı'lar yürütüyorlardı (Alyot, 1947). Subaşılar savaş zamanında orduda görevli iken diğer zamanlarda zabıta hizmetlerini yerine getirmede görevlendirilmiştir.

Zabıta tarihinin ilk zabıta amiri olan subaşılar Türk devletlerinde idari yapılanmada önemli bir yer tutmaktaydılar. Osmanlı'nın ilk dönemlerinde subaşılar, zabıta hizmetlerinin yanında güvenlik hizmetlerine de bakmaktaydılar. Subaşı'ların yerine getirdiği hizmetler ile ilgili olarak "Subaşılar zabıta hizmetlerini yerine getirirken Oğuz töresine uyuyorlardı.

Töre'de herkesin görev ve dereceleri belirlenmişti. Töre'deki kurallara göre "Bir kimse... yasağa bir kere hilaf etse ana dil ile öğüt verse ve eğer giru (tekrar) muhalefet ederse gereği gibi tehdit ve cevedeler." biçiminde bir yaptırım da mevcuttur" (Okçabol, 1940).

Osmanlı vilayetlerinde kadı ve subaşilar görevlendirilmiştir. Kadı, mülki idare amir görevini yerine getirirken, kadıların verdiği hükümleri yerine getirmede "askeri amir" konumunda bulunan subaşilar görevliydi. İstanbul' un fethinden sonra şehirde birçok kolluk kuvveti oluşturularak zabıta hizmetlerine önem verilmiştir. Ancak bu durum zabıtalık faaliyetlerinde kargaşa çıkmasına neden olmuştur. 1826 yılında yayımlanan "ihtisap ağılığı nizamnamesi" ne istinaden "ihtisap nezareti" kurulmuştur. Bu teşkilat güvenlik görevlerini yerine getirmekle beraber bir kısım belediye hizmetlerini de üstlenmiştir.

Başkentte ihtisap nezaretinde olan bu görevler eyaletlerde sipahilere verilmiştir. 1845 yılında polis teşkilatının kurulmasıyla, ihtisap nezareti 1846 yılında zabıta hizmetlerini "zaptiye nezareti" ne devrederek bu hizmetlerden çekilmiştir. 1850 yılından sonra ihtisap nezaretine sadece narh (tüketicinin korunması amacıyla temel ihtiyaç maddelerinin fiyatının yetkili makamlarca belirlenmesi) görevi verilmiştir. 16 Ağustos 1855 yılında İstanbul Şehremaneti'nin kurulmasıyla birlikte ihtisap nezaretinin görevi son bulmuştur.

İhtisap nezaretinin görev yükü ihtisap nizamnamesinin ilk yıllarında ağır olmasına karşın ilerleyen dönemlerde polis teşkilatının ve zaptiye müşiriyetinin kurulmasıyla hafiflemiştir. Şekil olarak zaman geçtikçe küçük çaplı değişimlere uğrasa da asıl değişiklik 1855 yılında şehremanetin kurulmasıyla olmuştur (Abay,2002).

3.6.4 Cumhuriyet döneminde belediye zabıtası:

Cumhuriyetin ilanından sonra zabıtanın yerine getirdiği hizmetlerde önemli bir artış meydana gelmiştir. Bu artan hizmetlerin yerine getirilmesinde ilk yasal düzenlemeler İstanbul ve Ankara için yapılmıştır. 10.08.1930 tarih ve 9813 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile İstanbul'da, 17.11.1930 tarih ve 10241 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Ankara'da zabıtanın görevleri polis teşkilatına verilmiştir. Bu durum Ankara'da 1950, İstanbul'da ise 1957 yılına kadar böyle devam etmiştir.

1930 yılından 1949 yılına kadar 1580 sayılı Kanun ile görevini sürdüren belediye zabıtası 1949 yılında çıkarılan 10307 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile 3636 sayılı Belediye Tüzüğü' nün 21. maddesine istinaden 1 Ocak 1950 tarihi itibariyle yeni teşkilat yapısıyla görevini sürdürmüştür. Zabitanın belediyede ayrı bir hizmet birimi olarak tesis edilmesi ise 1 Ağustos 1956 tarihinde Belediye Kanunu'nda yapılan değişiklikle gerçekleşmiştir" (Dursun, 2000).

Günümüze kadar ki geçen süreçte belediye zabıtası, önemli bir değişim süreci yaşamıştır. Zamanın değişmesiyle ihtiyaçlarda değişimler meydana gelmiştir. Cumhuriyet tarihinde bu değişen ihtiyaçlara cevap vermesi için 1984 yılında çıkarılan 3030 sayılı ve 2004 yılında çıkarılan 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunlarıyla zamanın şartlarına uygun görevlerle donatılmıştır. Son olarak da 2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 51. Maddesine istinaden İçişleri Bakanlığınca 2007 yılında çıkarılan Belediye Zabıta Yönetmeliği ile zamanın şartlarına uygun hale getirilmeye çalışılmıştır.

3.7 Belediye Zabıtasının Görev ve Yetkileri

Belediye zabıtasının bağlı bulunduğu belediye sınırları içerisinde belde halkının huzur ve güvenliğinin sağlanması hususunda birçok görev ve yetkileri bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şu şekildedir.

3.7.1 Belediye zabıtasının görevleri

- Tüketicinin korunması ilişkin çıkarılan Kanun çerevesinde gereken uygulamaları kontrol eder.
- Zabıta Müdürlüğüne yapılan şikâyetleri dinlemek ve gereğini yapmak.
- Semt pazarlarını ve umuma açık olan işyerlerinin denetimini yapmak.
- Çevre Koruma Kanunu'nda kendisine verilen görevleri yerine getirmek.
- İlçe Sağlık Müdürlüğü ekipleriyle beraber denetimleri yürütmek.
- Sağlık şartlarını yerine getirmeyen işyerlerine gereken yaptırımları uygulamak.
- Belediyeye ait olan panolara ve duvarlara izinsiz olarak ilan ve reklam afişi asanları bulmak ve gerekli yaptırımları uygulamak,

- Seyyar satıcılara karşı kanunda belirtilen müeyyedeleri uygulamak.
- Kaçak et satan müesseseleri yakalamak ve cezalarını uygulamak.
- Ana arterler, caddeler ve sokaklarda işgal eden vatandaşlara gereken yaptırımları uygulamak.
- Dilencilere karşı gereken uygulamaları yapmak.
- Kaçak yapılaşmaya engel olmak.
- İmar Kanunu' nun maddelerini uygulatmak.
- Ana arterlerde yürütülen kazı çalışmalarını denetlemek.

3.7.2 Belediye zabıtasının yetkileri

Belediye zabıtası; kanun, tüzük, yönetmeliklerin ve yetkili belediye organlarının yüklediği görevleri yerine getirebilmek için belediye sınırları içinde,

- Umuma açık bulunan işletmelerde gerekli denetimleri yapar ve eksik bulunduğu işletme sahibi hakkında gerekli tutanakları düzenler.
- Yetkili merciler tarafından yıkım kararı alınmış boşaltılması istenen yapılarla ilgili gerekli yasal prosedörleri uygular.
- Belediye zabıtasına görevini yerine getirmeye mani olan kişilerin adli kovuşturma açılması için tutanak düzenler.
- Belediyeye ait olan menkul ve gayrimenkul mallarına gelebilecek tehlikeleri usulünce önler.
- Umuma açık alanlarda belediye emirlerine aykırı olarak seyyar satıcılık yapan ve yayaların geliş geçişini engelleyecek şekilde yaya kaldırımlarını işgal edenleri men eder.
- Ana artelerde, caddelerde ve kaldırım üzerinde gazete, dergi ve kitapların teşhir edilerek satışını engeller.
- 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında korunan eser, icra ve yapımların tespit edildiği kitap, kaset, cd, vcd ve dvd gibi taşıyıcı materyallerin pazar veya panayır kurulan yerler, meydanlar, yol, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerde satışına izin vermez ve bunların satışını engeller, satışına teşebbüs edilen materyalleri toplayarak yetkili makamlara teslim eder.
- Sağlığa zararlı olduğu yapılan tetkikler sonucunda anlaşılan bozulmuş ve çürümüş gıda maddelerini yetkililerin raporu üzerine imha eder.

- Beldede başıboş bir şekilde sahipsiz dolaşan hayvanların muhafaza altına alınmasını sağlar. Çevreye ve insanlara karşı tehlikeli olduğu anlaşılan hayvanları veteriner ekiplerince usulüne uygun bir şekilde etkisiz hale getirilmesine yardımcı olur.
- Umuma açık alanlarda gürültü yapanlara, çevreyi kirletenlere, pazar yerlerinde geliş geçişi zorlaştıranlara gerekli uyarı ve ikazları yapar, uymayanlar hakkında gerekli yasal işlemleri yapar.

4. ZABITA TEŞKİLATININ SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Her meslekte olduğu gibi zabıtalık mesleğinin de çeşitli sorunları bulunmaktadır. Bu bölümde belediye zabıtasının sorunlarından ve bu sorunlar nasıl çözüme kavuşturulabilir bundan bahsetmeye çalışacağım.

4.1 Belediye Zabıtasının Görev Alanıyla İlgili Sorunlar ve Çözüm Önerisi

Türkiye’ de tarım alanlarının daralması, kentlerde sanayileşmenin artması vb. gibi olaylardan sonra, köyden kente doğru hızlı bir göç dalgası olmasından dolayı kentlerde nüfus artışına bağlı olarak kentsel ihtiyaçlarda artış meydana gelmiştir. Bu artışın doğal sonucu olarak belediyelerin özelinde ise zabıtaya daha fazla sorumluluk yüklemiştir. Ayrıca 2014 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı Bütün Şehir Kanunu ile 16 (on altı) olan büyükşehir sayımız 30 (otuz)'a yükseltilmiştir. Böylelikle belediye sınırları genişlemiş, belediye zabıtası daha geniş alanda hizmet vermeye başlamıştır. Zabıtanın hizmet alanı genişlemesine rağmen belediyelere bu genişlemeye paralel olarak daha fazla zabıta norm kadro sayısı verilmemiştir. Türkiye’ de tüm belediyelere toplamda 78.206 adet zabıta kadrosu tahsis edilmiş ancak 16.261 personel istihdam edilmiş, yani istihdam edilen kadro tahsis edilen kadronun %21’idir (2. Zabıta Çalıştayı, 2016). Bu durumda zabıta ve görev yaptığı alan arasında bir ölçek sorunu ortaya çıkarmıştır.

Çizelge 4.1: 6360 sayılı Kanun Öncesi ve Sonrası Sayılarla Yerel Yönetimler

Belediyeler	6360 Sayılı Kanun Öncesi	6360 Sayılı Kanun Sonrası
Büyükşehir Belediyesi	16	30
Büyükşehir İlçe Belediyesi	143	519
İl Belediyesi	65	51
İlçe Belediyesi	749	416
Belde belediyesi	1.977	342
Belediye Sayısı Toplam	2.950	1.358
İl Özel İdaresi	81	51
Köy İdareleri	34.395	17.854

2014 yılında çıkarılan 6360 sayılı Kanun ile Türkiye’de büyükşehir belediyelerinin sayısı artmış, il belediyelerinin ise sayıları azalmıştır. Ayrıca; mevcut 2950 belediyenin 1592’si yani yaklaşık %53’ü kapatılmıştır. Bu belirttiğimiz sorunu çözmek için zabıta teşkilatını tıpkı emniyet genel müdürlüğü gibi tek bir noktadan yürütülmesiyle görev alanında etkinlik ve verimlilik sağlanabileceği düşünülmektedir. Ayrıca zabıta personeli 24 saat esaslı çalıştığı için personel sayısının da yasal olarak belirlenen sayıya ulaşması da sunulan hizmetin daha hızlı ve verimli olacağı düşünülmektedir.

Köylerden kentlere doğru yapılan göçün sonucunda kentlerde konut ihtiyacından dolayı gecekondu sorunu ortaya çıkmıştır. Bu yapılan kaçak yapıların bulunduğu alan belediyeye değil devlete aittir (Mutlu, 2007). Bu sorunun ortaya çıkmasında ve artmasında belediyeler doğal olarak da zabıta sorumlu tutulmuştur. Bu soruna çözüm olarak da genel kolluk kuvvetlerine de kaçak yapılaşmayı denetleme konusunda yetkiler verilmeli ya da il genelinde bulunan belediyelerle valilik ortak bir çalışma yapılarak zabıtaya polis desteği verilmesiyle bu olumsuzlukla mücadele de etkinliğin ve verimsizliğin giderileceği öngörülmektedir.

Şehirlerde hızlı nüfus artmasından dolayı ortaya çıkan diğer bir sorunda işsizlik sorunudur. Bu sorunun artmasıyla insanların geçimlerini sağlamak için seyyar satıcılığa yönelmişlerdir. Bu sorunu çözmek için 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nda seyyar satıcılığın yasak olduğu ibaresi konularak maddi cezai müeyyide uygulaması yapılmaya başlanmıştır. Ancak ceza miktarının azlığından

kaynaklanan caydırıcılık sorunundan dolayı bu uygulama yeterli olmamıştır. Bunun çözümü için seyyar satıcılık kabahat olmaktan çıkartılıp suç olması yönünde yasal çalışma yapılmalı, bu faaliyete devam edenlere yüksek miktarda adli para cezası ve hapis cezası verilmesinin bu sorunu ortadan kaldıracabileceği düşünülmektedir.

Küreselleşmenin etkisiyle teknoloji hızla gelişmektedir. Bu gelişmelere paralel olarak zabıta teşkilatının da teknolojik aletlere ihtiyacı artmaktadır. Bu durumun çözümü için Ankara da yapılan 1. Zabıta Çalıştayı'nda " zabıtada teknolojik imkânlar artırılmalı, bilişimle desteklenmiş yazılım ve donanım sağlanarak etkinlik ve verimlilik artırılmalıdır. Yönetmelikte değişiklik yapılarak tablet bilgisayar ve görsel kayıt cihazları ile denetimler hızlandırılmalıdır (1. Zabıta Çalıştayı, 2015).

4.2 Belediye Zabıtasının Görevini Yapması Esnasında Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerisi

4.2.1 Güvenlik sorunu ve çözüm önerisi

Belediye zabıtası görevini yerine getirirken karşılaştığı en önemli sorunlardan bir tanesi güvenlik sorunudur. Zabıta personeli görevi esnasında genelde sözlü sataşma, tehdit ve saldırı gibi müdahalelerle karşılaşmaktadır. Yapılan bir araştırmaya göre: zabıta teşkilatında görev yapan personelin %87,9'u fiziksel olarak saldırıya maruz kalmıştır. Bu saldırılar esnasında %69,5'i kesici ve delici alet, %5,7'si ateşli silah, %69,3'ü sopa vb. gibi, %48,5'i sert bir cisim fırlatma, %53,1'i tekme, yumruk gibi organlarla vurma gibi aletler kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunların yanı sıra (%96,5) sözlü taciz ve %97,8'i oranının da tehdit ile karşılaşmıştır (Pıçakçıefe vd, 2007).

Zabıta personeline yönelik şiddetle ilgili yapılan başka bir araştırma da bu mesleği ifa eden personelin, yaptığı mesleğin vatandaşlar tarafından şiddete uğrama açısından tehlikeli olduğunu düşünmektedir. Zabıta personeli arasında yapılan bir ankete göre 79,6'sı fiziksel şiddet, %81,8'i sözel şiddet ve %13,2'si cinsel tacize maruz kalmaları konusunda yaptıkları işi tehlikeli olarak görmüşlerdir. Ayrıca işyerinde uğradıkları şiddet hem zabıtanın sağlığını hem de belediyenin hizmetlerini olumsuz anlamda etkilemiştir (Kapar vd, 2011).

Fiziksel riskle ilgili yapılan bir çalışmada katılımcıların %62'si karşılaşılan bu risklere karşı herhangi bir koruma önlemi alınmadığını, %38'i ise bu risklere karşı önlem alındığını düşünmektedir. Ancak bu alınan önlemler iş sağlığında yılan kavramlardan değildir (Pıçakçıefe vd, 2007).

Çizelge 4.2: Belediye Zabıtalılarının Şiddetle Karşılaşma Yüzdeleri

KARŞILAŞILAN ŞİDDETİN ŞEKLİ	SAYI	%
Fiziksel saldırı	326	87.9
Fiziksel Saldırı ile Karşılaşma Sıklığı		
4 ve altı	125	33.7
5 ve üzeri	201	54.2
Fiziksel Saldırı Sırasında Kendilerine Karşı Her Hangi Bir Alet Kullanılma	319	86
Fiziksel Saldırı Sırasında Kendilerine Karşı Kullanılan Aletlerin Tipi		
Kesici, delici, batıcı alet	258	69.5
Ateşli silah	21	5.7
Sopa ve benzeri alet	257	69.3
Bir şey atma/fırlatma (taş, dirhem, kasa)	180	48.5
Vücut organları ile vurma (tokat, tekme, yumruk)	197	53.1
Sözlü Taciz ile Karşılaşma Sıklığı		
4 ve altı	76	20.5
5 ve üzeri	282	76
Fiziksel açıdan cinsel taciz	41	11.1
Fiziksel Açıda Cinsel Taciz ile Karşılaşma Sıklığı		
4 ve altı	27	7.3
5 ve üzeri	14	3.8
Sözlü tehdit	363	97.8
Sözlü Tehdit ile Karşılaşma Sıklığı		
4 ve altı	75	20.2
5 ve üzeri	288	77.6
Sözlü tehdit	85	22.9
Yazılı Tehdit ile Karşılaşma Sıklığı		
4 ve altı	67	18.1
5 ve üzeri	18	4.8

Tablodan da anlaşılacağı üzere zabıta personeli görevini yerine getirirken büyük tehlikeyle karşı karşıya kalmaktadır. Bunun yanı sıra vatandaşlar tarafından uğradığı bu tarz saldırılarda mahkemelik olduğu zamanda hukuki güvenliği de yok denecek kadar azdır.

Yukarıda belirttiğimiz sorunlara çözüm olarak belediyeler personellerine daha fazla sahip çıkması, adli konularda hukuki destek vermesi lazımdır. 5393 sayılı Belediye Kanunu' nda belirtilen " Görevi başında bulunan zabıta memuruna karşı gelerek görevini yapmasına engel olanlar, bu davranışları genel kolluk kuvvetlerine yapmış gib sayılırlar " hükmünün uygulanmasında daha fazla titizlik sağlanmalı ve bununla ilgili genelge yayınlayarak adalet bakanlığı ile koordineli çalışma yapılmasının fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

4.2.2 Belediye zabıtası personeline savunma araç-gereçleri ve zor kullanma sorunu ve çözüm önerisi

Kamu görevini yerine getiren zabıta personeli görevi esnasında karşılaştığı direniş ve saldırılarda kendisini korumak için çeşitli teçhizatlara ihtiyaç duymaktadır. Ankara'da yapılan 1. Zabıta Çalıştayı'nda konuyla ilgili olarak " Zabıta çalışanı çalıştığı ortamda saldırı, darp gibi saldırılara uğramakta ve bunun sonucu yaralanmakta ve hayatını kaybetmektedir. Mevcut yönetmelikte savunma amaçlı teçhizatlar yeterli olmadığından, bu teçhizatlara güvenliği sağlayacak şekilde yeni hükümler konulmalıdır" (1. Zabıta Çalıştayı, 2015). Mevcut da var olan ve yenileriyle desteklenen savunma teçhizatlarının hangi durumlarda kullanılacağıyla ilgili de mevzuatta kesin hükümlerle desteklendiğinde daha doğru olacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca mevzuatta yer almamasına rağmen caydırıcılığın artırılması amacıyla zabıta personeline silah taşıma yetkisinin verilmesi de düşünülebilir.

Belediye zabıtası yaptığı görev itibariye çoğu zaman zor kullanma mecburiyetinde kalmaktadır. Belediye Kanunu'nun 51. maddesine istinaden doğal olarak zor kullanma yetkisi olduğu düşünülse de bununla ilgili açık bir hüküm bulunmamaktadır.

Belediye Kanunu'nda belirtilen, "Görevi başındaki zabıta memuruna karşı gelenler aynen Polis ve Jandarmaya karşı gelenler gibi cezalandırılırlar." hükmü de bu konuyu desteklemektedir. Ayrıca Türk Ceza Kanununda belirtilen; "Kanunun emrini uygulayan kimseye ceza verilmez." ve "yetkili makamlarca, verilen görev gereği uygulanması zorunlu olan emri yerine getiren sorumlu tutulmaz." hükümleri zabıtanın görevi gereği zor kullanabileceği öngörülmektedir.

Ayrıca “Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez” (5237 Sayılı Kanun, 2004). Hükümü gereği meşru müdafaa hakkından söz edilebilir. Zor kullanma yetkisi temel hak ve hürriyetlere fiili bir müdahaledir. Bu sebeple bu yetkiyi kullanmak zorunda olan kolluk görevlileri, uygulamanın ölçülülük, kanunilik ve mecburiyet şartlarını gözeterek, bu şartlara uygun olarak yapıldığına dikkat etmelidir. Bu husus; Türk Ceza Kanunu’nda açıkça belirtilmiştir.

Bu sorunun çözümü için zabıta personelinin zor kullanma yetkilerinin diğer kolluk kuvvetlerinde olduğu gibi açıkça hükümler konulmalı ve personelin kafasında bunu yaparsam ne olur diye kafasında soru işareti bırakılmamalıdır.

4.2.3 Muhatap olunan kişilerin ve siyasilerin uyguladığı baskı sorunu ve çözüm önerisi

Belediye zabıtası görev yaptığı alanlarda faaliyet gösteren esnafın belediyelerin üst kademesinde bulunan yöneticilerin bazen kendileri bazen de eşi, dostu, akrabası olmaktadır. Bu ve benzeri durumlarda da belediye zabıtasına görevini yaptırmamak için siyasi baskıya maruz bırakılmaktadır.

Bazı belediye yetkililerinin, zabıtayı siyasal tasarruflarda kullanması da zabıtanın bir sorunudur. Zabıta çoğu zaman siyasal baskılara maruz kalmaktadır. Belediye üst yöneticilerin bu tutumlarından kaynaklanan tedirginlik, zabıta, teşkilat olarak tüm ülkeyi kapsayan ve belediyelerden bağımsız bir merkezi kuruluşa bağlanmasına yönelik isteklerine neden olmaktadır (Harputlugil, 1994).

Siyasal karar alma mekanizmalarının şeffaf olmamasından dolayı otorite sahipleri, takdirlerini çıkarlarına uygun biçimde kullanmaktadırlar. Bu önemli sorunu denetlemek için de kurumlarda herhangi bir denetim organı bulunmamaktadır

Bu gibi sorunların çözümünde toplumsal, bürokratik ve siyasal etik kavramının topluma yerleşmesini sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır (Tüm Yerel-Sen, 2014). Zabıta personeli görevini tarafsız, nesnel ve eşitlik ilkelerine göre yerine getirmektedir. Bu ilkeler doğrultusunda siyasal etkiler ve baskıların dışında

tutulmalı, bununla ilgili yasal düzenlemeler yapılmalı, baskıcı siyasilere bu tarz imkânlar verilmemelidir.

4.3 Mevzuattan Kaynaklanan Sorunlar

Zabıta personeline görev alanının geniş olması sonucunda çok fazla kanun ve yönetmelikte görev verilmiştir. Bu kadar fazla kanun ve yönetmeliğe göre görev yapmaya çalışırken çoğu zaman bu mevzuatlar birbirleriyle çelişmekte veya çakışmaktadır. Bunun önüne geçmek için mevcut olan yasal düzenlemeler zamanın şartlarına göre tekrardan düzenlenmeli ve bütünleştirilmelidir (Erkul vd, 2000).

Bunun yanı sıra belediye zabıtasının en fazla uyguladığı 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda belirlenen seyyar faaliyeti önleme, dilencililiği önleme, kaldırım işgalini önleme gibi kabahatlerin ceza miktarının düşük olmasından dolayı fazla bir caydırıcılığı olmamaktadır. Örneğin vatandaş dilencilik konusuyla ilgili şöyle yorum yapmaktadır. “Cezai müeyyidelerin yetersiz kalması sonucu bu işi meslek haline getiren kişiler, özellikle para cezası dışında adli bir cezai müeyyide’ bulunmamasından dolayı, kanunda yazılı idari yaptırıma razı gelerek dilenmeye devam etmektedirler” (Vatandaş, 2012).

Dilencilere yönelik yapılan faaliyetten men etme de karşılaşılan şahıslar genelde aynı şahıslar olması yaptırımların eksik kaldığının ve caydırıcılığının yetersiz kaldığının göstergesidir.

Uygulanan cezaların düşük olmasının yanı sıra tahsilinin de belediyelere bırakılması ayrı bir sorundur. Çünkü bir belediye sınırları içinde işlem uygulanan vatandaşın cezası sadece o belediyenin veznesine ödemesi gerekmektedir ve bu ceza kişinin TC'sine işlenmediği için diğer vergi cezaları gibi her yerde karşısına çıkmamaktadır.

Mevzuattan kaynaklanan sorunları çözmek için tüm kanun ve yönetmelikler birleştirilmeli ve bütünleştirilmelidir. Böylelikle kanunlar arasındaki çelişkilerden zabıta personeli kurtarılmalıdır. Zabitanın yaptığı işlemlerde cezai müeyyidelerin miktarı artırılmalı böylelikle caydırıcı nitelik kazandırılmalıdır. Son olarak da yazılan cezalar tıpkı diğer cezalar gibi tüm resmi işlemlerde

vatandaşların karşısına çıkmalı ve tahsilinde tüm vergi daireleri ve belediye vezneleri olmalıdır.

4.4 Belediye Zabıtası Personelinin Özlük Hakları ile İlgili Sorunları

Bu başlık altında belediye zabıtasının meslekle alakalı sosyal, maddi ve iş yükü gibi hususlardan kaynaklanan sorunlardan ve bu sorunlara getirilen çözüm önerilerinden bahsetmeye çalışacağım. Bunlar; zabitanın yıpranma hakkı ve arazi tazminatının olmaması, zabıta personelinin mesai ücretinin belirlenmesi ve emekliliğe etki etmemesi sorunu, belediye zabıtasının ayrı bir hizmet sınıfı olmaması sorunu, resmi tatillerde zorunlu olarak çalıştırılması sorunu, görevde yükselmede liyakate önem verilmemesi sorunu, belediye zabıtasının niteliği, sayısı ve hizmet içi eğitimin yetersizliği sorunu, zabitanın kılık kıyafet sorunu ve zabitanın imaj sorunu, zabitanın kuruluş ve teşkilat kanununun olmaması gibi konulardır.

4.4.1 Zabıta Personelinin Yıpranma Hakkı ve Arazi Tazminatının Olmaması Sorunu ve Çözüm Önerisi

Belediye zabıtası belde halkının huzuru için 24 saat görevinin başındadır. Bu görevi yerine getirirken dış sahada yani arazi de, yoğun tempoda, hava koşullarından etkilenen, can güvenliği tehdit altında olarak bu görevi yerine getirmektedir. Ancak bu zor koşullara rağmen belediye zabıtasına yıpranmayı payı ve arazi tazminatı verilmemektedir (Kırmızı, 2017).

Yıpranma payı olan meslek gruplarının tanımında;" 24 saat esaslı, sahada riskli ve tehlikeli görevler yaptığı için bu hak verilir" denilmektedir. Tanımda belirtilen şartları taşımasına rağmen zabıta bu haklardan mahrum bırakılmıştır.

Zabitanın bu sorunları çözmek için zabıta teşkilatı mevzuatta değişiklik yapılarak riskli meslek gurubuna alınmalı ve hem yıpranma payı hem de arazi tazminatı verilerek zabitanın bu mağduriyetine son verilmelidir.

4.4.2 Zabıta personelinin mesai ücretinin belirlenmesi ve emekliliğe etki etmemesi sorunu ve çözüm önerisi

Belediye zabıta personeline 24 saat esaslı çalıştığı için maktu mesai ücreti ödenmektedir. Bu ücret belediyelerin statüsüne göre değişmektedir. Bu değişiklikler eşit işe eşit ücret ilkesine aykırıdır.

Belediye zabıtasının aldığı maktu mesai Bütçe Kanunu'nun K cetvelinde yer almaktadır. Bu ücret belirlenirken üst limitin belirlenip alt limitin belirlenmemesi belediyelerde keyfi uygulamalara neden olmuştur. Ayrıca bu ücretin 24 saat esaslı olmasından dolayı verilmesine rağmen çoğu belediyelerde üst yöneticiler bunu fırsat bilerek zabıta'yı daha fazla çalıştırmaya başlamıştır (Bütçe Kanunu, 2016).

Bu maktu ücretinin belirlenip verilmesi büyük bir sorunken bide emekliliğe esas kabul edilmemesi ayrıca bir sorun teşkil etmiştir. Önceleri bu ücreti belediye meclisi belirlerken yüksek olan bu ücretin daha sonra merkezden belirlenerek düşürülmesi zabıta mesleğinin maddi yönden zayıflamasına ve fazla tercih edilmemesine neden olmuştur.

Bu sorunun çözümünde yasal bir düzenleme yapılarak ya ücretin eskisi gibi belediye meclisince belirlenmesine ya da ücretin alt ve üst limitlerin belirlenmesinde zabıtanın çalıştığı koşullar göz önünde bulundurularak mesai ücret limitinin artırılması ve bu ücretin emekliliğe esas kabul edilmesi mesleği olumlu yönden etkileyeceği düşünülmektedir.

4.4.3 Belediye zabıtasının ayrı bir hizmet sınıfının olmaması sorunu ve çözüm önerisi

Kamuda hizmet veren her memurun yerine getirdiği görevin türü ve niteliğine göre sınıflandırılmaktadır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu' na göre 12 adet hizmet sınıfı bulunmaktadır.

Belediye zabıtası genel idare hizmetleri (GİH) sınıfında yer almaktadır. Bu sınıfta yer alan personel genelde masa başında çalışan memurlar tabii olduğundan zabıta sahada çalışmasına rağmen masa başında çalışan memurlarla aynı statüde sayılmış ve sahada çalışan çoğu personelin yararlandığı haklardan yararlanamamıştır.

Bu sorunun çözümü için en uygun seçenek yasal bir çalışma yapılarak belediye zabıtasının ayrı bir hizmet sınıfı olarak tekrardan tanımlanmasının doğru olacağı düşünülmektedir (1. Zabıta Çalıştayı, 2015).

4.4.4 Belediye zabıtasını resmi tatillerde zorunlu olarak çalıştırılması sorunu ve çözüm önerisi

Belediye zabıtası Bütçe Kanunu K cetvelinde belirlenen mesai ücret almaktadır. Ancak bu ücret acil durumlarda yapılan görev icabı verilmektedir (Bütçe Kanunu, 2016). Belediye yöneticileri bu fazla mesai ücretini öne sürerek zabıta personelini resmi tatil günlerinde de çalıştırmaktadırlar. Bu gibi durumlar çalışmalarından doğan haklarla ilgili bir hüküm bulunmadığından üst yöneticilerin keyfi uygulamalarına bırakılmıştır. Buda büyük bir sorun teşkil etmiştir. Çünkü çalıştırırken zorlayan yöneticiler sonrasında buna karşılık izin istendiğinde personel eksikliği gibi bahaneler üreterek bu hakları çoğu zaman vermemişlerdir.

Bu sorunun çözümü konusunda merkezi idare tarafından yasal bir çalışma yapılarak resmi tatil günlerinde çalıştırılmalarından ötürü zabıta personeline ya ek ödeme yapılmalı ya da çalıştırıldığı gün kadar izin verilmesi sağlanmalıdır.

4.4.5 Görevde yükselmeye liyakata önem verilmemesi sorunu ve çözüm önerisi

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda görevde yükselme kariyer, liyakat ve sınıflandırma olarak üç ana ilkeye dayanmaktadır. Bütün kamu kurumlarında görevde yükselmeye bu ilkelerin esas alınması önemli bir konudur. Ancak siyasi kurumlarda özellikle de belediyelerde bu ilkelerin pek bir geçerliliği yoktur.

Belediyelerde görev yapan zabıta teşkilatının da görevde yükselmeye boş kadro olmasına rağmen üst yöneticiler sınav açmadan görevlendirme yoluyla kendilerine yakın olan kişilere rütbe vermektedir. Bu durum liyakatsiz kişilerin görev almasıyla diğer hak eden insanların mesleğe olan bakış açılarını değiştirmekte işle ilgili bıkkınlık yaratmaktadır. Böylece meslekte kariyer planlaması yapmak neredeyse imkânsız hale gelmiştir (1. Zabıta Çalıştayı, 2015).

Bu sorunu çözmek için görevde yükselme sınavları belediye yöneticilerinin keyfi uygulamalarına bırakılmamalıdır. Yasal bir düzenlemeyle vekaleten

görevlendirme sistemine son verilmeli, görevde yükselme sınavları düzenli bir şekilde merkezi idare tarafından tarafsız bir şekilde yapılmasıyla bu sorunun ortadan kalkabileceği düşünülmektedir.

4.4.6 Belediye zabıtasının niteliği, sayısı ve hizmet içi eğitimin yetersiz olması sorunu ve çözüm önerisi

Belediye zabıtasının önemli sorunlarından bir tanesi de görev yaptığı alanın geniş olması ve bu geniş alanda birden fazla uzmanlık gerektiren konularla karşılaşmasından ötürü sayı ve nitelik sorunudur. Bu durum 1. Zabıta Çalıştayında 2012 yılında çıkarılan norm kadro yönetmeliği ile belediye zabıtası kadroları, sayısal anlamda mevcut sayının iki katına yakın bir sayıya yükseltilmiş olmasına rağmen çeşitli siyasi, bürokratik ve yönetim anlayışına dayalı nedenlerle bu kadrolar doldurulmamıştır. Belediye zabıtalığının gereği gibi layığıyla, etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi; genel sağlığın korunması, gıda, imar ve esnaf denetimi gibi değişik alt uzmanlık bilgilerini gerektirmektedir ve bu konularda belediye zabıta teşkilatlarında herhangi bir branşlaşmaya gidilmemiştir (1. Zabıta Çalıştayı, 2015).

Bu sorunun çözümünde belediyeler hem sayısal anlamda hem de personeli eğitime anlamında yeteri kadar çalışma yapmamışlardır. Hizmet içi eğitimler belediyelerin maddi gücüne bağlı olduğu için belediyeler bu duruma yeterince ödenek ayırmamaktadırlar.

Bu sorunları çözümünde 2012 yılında artırılan norm kadroların belediyeler tarafından doldurulması, bunun için merkezi idarenin belediyelere mali açıdan daha fazla destek olması gerekmektedir. Belediyeler personel alırken uzmanlaşmış kişilerden de seçmeye özen göstermesi ve hizmet içi eğitimlere daha fazla ödenek ayırarak sık sık eğitim verilmeli ve zabıtanın niteliği artırılmalıdır.

4.4.7 Zabıtanın kılık kıyafet sorunu ve çözüm önerisi

Zabıta personeli gün içinde farklı işlerle uğraşmaktadır. Bunlar; seyyar satıcıya engel olma, dilenciye önleme, gecekondu yıkımı, kaçak hafriyat dökümünü önleme, ruhsatsız işyerlerini faaliyetten men etme gibi birçok işlem yapmaktadır. Bu işlemleri yerine getirirken üzerinde hep aynı üniforma

bulunmakta ve bu da bazı olaylarda zabıta'yı rahat hareket etme imkânı vermemektedir. Örneğin; gecekondu yıkımına giden zabıta ekibi bu olay da hem gece kondu sahibine engel olmak hem de o alanın güvenlik tedbirini almak zorunda olduğu için rahat hareket edememektedir.

Bu sorunun çözümü için, zabıta teşkilatı kılık kıyafet yönetmeliğinde değişiklik yapılarak zabıtanın yaptığı işle ilgili ayrı ayrı elbise verilmelidir.

4.4.8 Zabıtanın imaj sorunu ve çözüm önerisi

İmaj, kısaca: “Bir kişi, kurum veya objenin diğer kişiler, toplum veya kurumların zihinlerinde bırakmış olduğu anlayış ve izlenimlerdir.” diye tanımlanabilir. İmaj, modern çağda kişi ve kurumların haricinde, toplumun içinde görev yapan kimi meslek mensuplarının algılanış biçimidir. Mesleği yerine getirenlerin hareketlerinin o mesleğe mal edilmesine meslekî imaj denir (Kırmızı, 2017).

Belediye zabıtası yerine getirdiği görevleri itibariyle vatandaş üzerinde olumsuz bir imaj bırakmıştır. Buna sebep olan olaylar zabıta dışarıdan bakınca gariban seyyara ceza yazan gariban vatandaşın evini yıkan, rüşvetçi gibi olumsuz şekilde anılan görevlidir. Toplum üzerinde zaten olumsuz izlenimi olan zabıtanın bir de dizi ve filmlerde de hep olumsuz şekilde lanse edilmesi tabiri caizse bu algıya tuz biber olmuştur.

Bu sorunu çözmek için yani bu olumsuz yargıyı yıkmak için belediye yöneticilerinin vatandaşlara belediye zabıtasının belediye için önemini vurgulaması, sosyal medya da zabıtalarla ilgili olumsuz haberlerin yayılmasını engellenmesi ve zabıta'yı küçük düşüren ve imaj sorunu yaratan faaliyetlere engel olunmalıdır.

4.4.9 Belediye zabıtasının kuruluş ve teşkilat kanunu olmaması sorunu ve çözüm önerisi

Belediye zabıta personeli 2018 yılı öncesine kadar İçişleri Bakanlığı'na 2018 yılında yapılan değişiklikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na bağlanan belediyelerin özel kolluk kuvvetidir. Belediye zabıtasının görev yetki ve sorumlulukları 5393 sayılı Belediye Kanunu'na istinaden İçişleri Bakanlığı'nın 2007 yılında çıkarttığı yönetmelikle belirlenmiştir. Bundan da anlaşılacağı üzere

belediye zabıtasının bir kurulu ve teşkilat kanunu yoktur. “Belediye zabıtasının, mesleğe giriş ile terfi şartlarını, zabitanın, görev, yetki ve sorumluluklarını açık ve net olarak belirten bir kuruluş teşkilat kanunu bulunmamaktadır” (Ziyalar, 2003).

Yukarda belirttiğimiz sebeplerin temelinde de zabıta teşkilatının bir kuruluş kanununun olmaması, yönetmelikler yapısının belirlenmesi bu yönetmeliğinde sürekli değişen şartlara ve kanunlara göre düzenlenmemesinden kaynaklanmaktadır.

Bu sorunun çözümü için bu işin uzmanları tarafından detaylı bir çalışma yapılarak zabitanın tekrardan tanımlanması ve bir kuruluş kanunuyla zabıta birimi belediyelerden alınarak ayrı bir genel müdürlük bünyesinde toplanmasının uygun olacağı ve bu teşkilatının yapısının düzeltilebileceği düşünülmektedir.

5. KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ ZABITA MÜDÜRLÜĞÜ TEŞKİLATININ YAPISI

Bu bölümde öncelikle Küçükçekmece zabıta teşkilatının yapısı incelenecektir. Daha sonra, yerine getirdiği hizmetler ve bu hizmetleri yürütürken karşılaştığı sorunlar ve bu sorunların çözüm önerilerine değinilecektir.

5.1 Kuruluşu

Zabıta Müdürlüğü 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 48. ve 22.02.2007 tarihli, 26442 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik Hükümlerine dayanarak Küçükçekmece Belediye Meclisi'nin 08/06/2007 tarih ve 95 sayılı kararı gereğince kurulmuştur (Çalışma Yönetmeliği, 2007).

5.2 Teşkilat Yapısı

1-Zabıta Müdürlüğü Teşkilatı, 1 Müdür, 4 Amir, 21 Komiser ve 97 Zabıta Memuru ve 35 Destek elemanı olmak üzere toplam 158 personelden oluşur.

2-Zabıta Müdürlüğü Teşkilatı Müdür, Büro Amirliği, Denetim Ekipleri Amirliği, Bölge Ekipleri Amirliği, Trafik Ekip Amirliği, Pazarlar Ekipleri Amirliği, Seyyar Ekipleri Amirliği, Nöbetçi Ekip Amirliğinden oluşmaktadır. Amirliklerin sayı ve görevlerini belirlemede Belediye Başkanı veya görevlendirilmiş Başkan Yardımcısı yetkilidir (Çalışma Yönetmeliği, 2007).

5.2.1 Müdür

Küçükçekmece Belediyesi Zabıta Müdürü, müdürlüğün yönetim, sevk ve idaresinden sorumlu olan ve müdürlüğü temsil eden 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ilkelerine göre atanan kişidir.

5.2.2 Büro Amirliği

Büro Amirliği; personel işleri, gelen giden evrak işleri ve vatandaşlardan gelen şikâyetleri alarak ilgili ekiplere aktarmakla görevli olan birimdir.

5.2.3 Denetim ekipler Amirliği

Denetim Ekipler Amirliği imar evrakları ve ruhsat evraklarını takip ederek sonuçlandıran birimdir.

5.2.4 Bölge ekipler Amirliği

Bölge Ekipler Amirliği şikâyet ekiplerinden oluşan birimdir. Bu ekipler bölge de vatandaşlardan gelen şikâyetleri değerlendirmenin yanı sıra birçok konuda faaliyet göstermektedirler.

5.2.5 Trafik ekipler Amirliği

Belediye zabıtasının trafikle ilgili fazla bir görevi olmamasından dolayı bu birim genelde belediyenin yapmış olduğu programlarda can ve mal güvenliği açısından yapılan trafik düzenlemelerine yardımcı olmak.

5.2.6 Pazar ekipler Amirliği

Küçükçekmece Belediye sınırları dâhilinde kurulan semt pazarlarının nizam ve intizamında görevli olan birimdir.

5.2.7 Seyyar ekipler Amirliği

İlçe sınırları dâhilinde kaçak olarak satışa sunulan gıda, giyim ve benzeri türden malzemelerin satışına engellemekle görevli olan birimdir.

5.2.8 Nöbetçi ekipler Amirliği

Nöbetçi Ekipler Amirliği; normal mesai saatlerinden sonra makamın belirlediği saatler arasında görev yapan birimdir.

5.3 Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Küçükçekmece Belediyesi zabıta müdürlüğünün yetki ve sorumlulukları ilçe genelinde yaşayan vatandaşların huzur ve güvenini sağlamanın yanı sıra şu an yürürlükte bulunan tüm zabıtaları kapsayan mevzuatlarının haricinde

Küçükçekmece Belediyesi zabıta müdürlüğünün çalışma usul ve esaslarına dair çıkartılan yönetmelikte ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.

5.4 Küçükçekmece Belediyesi Zabıta Müdürlüğünün Yerine Getirdiği Hizmetler

5.4.1 Mühürleme, Mühür bozma(fekki) ve mühür açma işlemleri

Küçükçekmece Belediyesi zabıta müdürlüğü hizmetlerini yerine getirirken Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü ile koordineli bir şekilde hizmet vermektedir.

Ruhsat ve Denetim Müdürlüğünden gelen evraklara istinaden zabıta personeli ilgili işyerine ruhsat alması hususunda süreli tebligat yapar bu süre bittikten sonra işyeri ilgilisi ruhsat müracaatında bulunmadığı görüldüğü zaman işyeri 9207 sayılı işyeri açma ve çalışma ruhsatlarına ilişkin yönetmeliğe istinaden işyerini mühürleyerek faaliyetten men eder. Daha sonra yapmış olduğu denetimlerde söz konusu işyeri ilgilisi ruhsat işlemlerini tamamlayıp ruhsatını alırsa işyerinin mührü alınarak faaliyetine müsaade edilir. Fakat ruhsat işlemlerini tamamlamadan mühürlü bulunan işyeri ilgilisi mührü bozarak faaliyet gösterdiği tespit edildiğinde hakkında mühür bozma (fekki) işlemi yapılarak işyeri tekrardan mühürlenir, ilgilisi hakkında ise mühür bozmaktan ötürü ilçe cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunulur.

5.4.2 İşyeri denetimleri

Küçükçekmece Belediyesi zabıta müdürlüğü personelleri saha da çalışarak esnafları denetlemekle yükümlüdür. Bu yapılan denetimler esnasında söz konusu işyerinin evraklarında bir eksiklik var mı diye kontrol edilir. Ruhsatının eksik olduğu işyeri ilgisine denetim formu tanzim ederek şahsa ruhsat alması için bir nevi davette bulunur.

5.4.3 Seyyar satıcı ve kaldırım işgali önleme faaliyetleri

Diğer tüm il ve ilçe belediyelerde olduğu gibi Küçükçekmece ilçesinde de zabıta memurunu en çok uğraştıran konu seyyar satıcı ve kaldırım işgali konusudur. Bu tarz olumsuzlukları önleme de 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'na istinaden idari yaptırım uygulayan zabıtalar gerek ceza miktarının caydırıcılığının azlığı gerekse ilçede yaşayan insanların engellemeye

çalışmasıyla zor durumda kalmakta ve bu tarz olumsuzlukların önüne geçememektedir.

5.4.4 Tebligat işlemleri

Esnaf veya vatandaşa kaldırması gereken olumsuzluğu, yerine getirmesi gereken işleri, başka kurumlardan gelen yazıları gibi durumları ilgisine 7201 sayılı Tebligat Kanunu'na göre yapılan işlemlere denir.

5.4.5 775 sayılı yasa gereği yıkım yapılması

775 Sayılı yasa gereği yıkım yapılması işleminde İmar Müdürlüğüyle koordineli bir şekilde çalışılmaktadır. Bu işlem belediyeden izin alınmadan yapılan gecekondularda ya da belediyeden yapı ruhsatı izni almış olmasına rağmen bu almış olduğu izne riayet etmeyerek fazladan yapmış olduğu veya almış olduğu ruhsata hiç uymadan kendi kafasına göre yapmış olduğu yapılarda uygulanır.

5.4.6 Beyaz masa şikâyetleri ve vatandaştan gelen şikâyet dilekçe işlemleri

Belediyeler vatandaşa daha hızlı hizmet vermek amacıyla beyaz masa, çözüm masası gibi birimler oluşturarak şikâyetleri kayıt altına alarak ilgili birimlere aktarılmasını sağlamışlardır. Bu bağlamda Küçükçekmece Belediyesi de beyaz masa birimini oluşturmuştur. Zabıta memuru buradan gelen ve direk vatandaşın dilekçeyle vermiş olduğu şikâyetlere bakarak kısa süre zarfında sonuçlandırması işlemleridir.

Bunların yanında Küçükçekmece Belediyesi zabıtalı asker aile yardımı tahkikatı işlemlerini, diğer müdürlüklerden gelen evrak işlemlerini, dış birimlerden gelen evrak işlemlerini gibi bunlara benzer birçok hizmeti yerine getirmektedir. Aşağıdaki tabloda Küçükçekmece Belediyesi Zabıta Müdürlüğü'nün 2017 yılında yerine getirmiş olduğu hizmetleri görerek görev alanını daha anlayacağız.

Çizelge 5.1: Küçükçekmece Belediyesi zabıta müdürlüğü 2017 hizmetleri

SAYILARLA ZABITA MÜDÜRLÜĞÜ								
FAALİYET ALANI	İŞİN ADI	İŞİN TÜRÜ	BİR ÖNCEKİ YIL İŞİN DURUMU / SAYISI	BU YILKİ İŞİN DURUMU / SAYISI	ÖLÇÜ BİRİMİ	İŞİN SÜRESİ	ÇIKTISI	
Bölge Denetimleri	Mühürlenmiş İşyeri Sayısı	Çıktı	937	986	Adet	Yıllık	Tutanak	
	Kaldırılan İşgal Sayısı	Çıktı	637	524	Adet	Yıllık	Görev Belgesi/ Tutanak	
	Denetim Formu Tutulan İşyeri Sayısı	Çıktı	900	1261	Adet	Yıllık	Denetim Formu	
	Mühürü Kaldırılan İşyeri Sayısı	Çıktı	654	945	Adet	Yıllık	Tutanak	
	Mühür Fekki Tutulan İşyeri Sayısı	Çıktı	377	237	Adet	Yıllık	Tutanak	
	İşyerlerine Yapılan Tebligat Sayısı	Çıktı	8515	6690	Adet	Yıllık	Tebellüğ İlmühaberi	
	Kaldırılan Seyyar Satıcı Sayısı	Çıktı	830	838	Adet	Yıllık	Görev Belgesi/ Tutanak	
	775 Sayılı Kanun Kapsamında Yıkılan Yer Sayısı	Çıktı	33	32	Adet	Yıllık	Tutanak	
	Denetlenen İşyeri Sayısı	Çıktı	31668	36536	Adet	Yıllık	Görev Belgesi	
	Kabahatler Kanunu' na Göre Tanzim Edilen Tutanak Sayısı	Çıktı	2062	2716	Adet	Yıllık	Tutanak	
	Pazar Yerlerinin Denetimi	Denetlenen Pazarcı Esnaf Sayısı	Çıktı	1351	9065	Adet	Yıllık	Görev Belgesi
	Refakat İşlemleri	İç Müdürlük ve Paydaşlarla Yapılan Çalışmalara Refakat Sayısı	Çıktı	18826	20254	Adet	Yıllık	Görev Belgesi

5.5 Küçükçekmece Belediyesi Zabıta Teşkilatının Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Tezimin üçüncü bölümde özel bir kolluk kuvveti olan zabıta teşkilatının genel sorunlarından ve bu sorunlara getirilen çözüm önerilerinden bahsetmeye çalışmıştık. Bu bölümde ise genel sorunların haricinde Küçükçekmece Belediyesi Zabıtasının görevini yerine getirirken karşılaştığı sorunlardan ve bu sorunların çözümü için de öneriler sunmaya çalışacağım. Bu bahsedeceğim sorunlar zabıta müdürlüğünde farklı pozisyonlarda görev yapan altı personelle yapılan görüşmeler sonucunda belirlenmiştir. Araştırma etiği açısından bu kişilerin kimlikleri belirtilmemiştir.

5.5.1 Sınır sorunu ve çözüm önerisi

Küçükçekmece ilçesi coğrafi konum olarak Avcılar, Başakşehir, Bahçelievler ve Bakırköy ilçeleri ile sınır komşusudur. Hem geniş bir yüzölçümüne sahip olması hem de birden fazla ilçe ile sınırının olması Küçükçekmece Belediyesi zabıtaları ile sınır belediye zabıtaları arasında sorun teşkil etmektedir. Görüşme yaptığım Zabıta Memurunun verdiği örneğe göre, Küçükçekmece ile Bahçelievler'i Basın ekspres yolu kesmektedir. Ancak basın ekspres yolunun Küçükçekmece tarafında kalan bir kısım alan Bahçelievler Belediyesi sınırları dâhilinde kabul edilmiştir. Bu durum zabıta hizmetleri arasında sıkıntı oluşturmuş ve o bölgede zabıta denetimlerinin yetersiz kalmasına neden olmuştur. Çünkü Küçükçekmece Belediyesi zabıtaları kendi sorumluluk bölgesi dâhilinde kalmadığı için olumsuzluklara müdahalede bulunamamış, Bahçelievler Belediyesi zabıtaları da yolun meşakkatli olmasından dolayı karşı tarafa geçip müdahalede bulunamamış olmasından dolayı o bölgede zabıta hizmetleri açısından birçok olumsuzluğun olduğu görülmektedir. Bu tarz sorunlar sadece örnekte olduğu gibi Küçükçekmece'nin Bahçelievler ile ilgili bir sorunu değil diğer sınırı olan ilçelerle de aynı sorunların mevcut olduğu gözlemlenmektedir.

İlçe Belediyeleri zabıta hizmetleri açısından sorun teşkil eden sınır anlaşmazlıkları konusunda sunacağımız bu iki öneriyle bu tarz sorunların ortadan kalkacağı düşünülmektedir.

Birincisi; İstanbul'da bulunan tüm zabıtaları ilçe belediyelerden alıp, Büyükşehir Belediyesi Zabıta Daire Başkanlığı'nda istihdam ederek tüm

İstanbul genelinden sorumlu kılarak denetimlerin bu şekilde yapılmasını sağlayarak bu tarz sınır sorunlarının ortadan kalkabileceği düşünülmektedir. Eğerki bu çözüm önerisi uygun bulunmaz ise, ikinci yol olarak bu ilçelerin sınırlarını zamanın şartlarına göre tekrardan çizilmeli ve bu çizilen sınırlar sürekli gözetim altında tutulmalı ve ihtiyaç olduğunda sürekli güncelleme yapılarak hem zabıta hizmetlerinin uygulanmasında hem de diğer belediye hizmetlerinin uygulanmasında önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

5.5.2 Küçükçekmece’ de kurulan pazarların esnaflarının ilçe sınırları dâhilinde ikamet etmesinden kaynaklanan sorunlar ve çözüm önerileri

Bu sorunun tespitinde Pazar ekibinde görev yapan Zabıta memurunun görüşü alınmıştır. Pazar esnafının ilçe sınırları içinde ikamet etmesi aslında sorun olmaması gerekirken, Küçükçekmece ilçesinde siyasilerin pazarcıları oy potansiyeli olarak gördüklerinden çok fazla tolerans göstermelerinden dolayı bu konu zabıta yerine getirdiği gerek pazar denetimlerinde gerekse pazarın haricinde seyyar satıcılık yaptıkları zaman zabıta denetimlerini olumsuz etkilemektedir. Siyasilerden yüz bulan pazar esnafı ayrı bir özgüven kazanarak karşısında bulunan zabıta memuruna karşı gelmeyi ve ona işini yaptırmamayı kendisinde bir hak olarak görmesine neden olmuştur. Pazar esnafına kurallara uymadığı takdirde uygulanmak üzere birçok yasal düzenleme yapılmasına rağmen Küçükçekmece Belediyesi zabıta yukarıda belirttiğimiz siyasilerin tutumundan dolayı bu işlemleri yapamamaktadır.

Bu belirttiğimiz sorunun çözümü hususunda belediye yöneticilerinin yani siyasilerin ilçede yaşayan pazar esnafına herhangi bir yaptırım yapılmasını gerektirecek davranışlarda buldukları zaman mevzuata uygun cezalarla karşılaşacaklarını ve bu durumlarda kendilerine herhangi bir yardımda bulunamayacaklarını dair pazarcılara kesin ifadelerle belirtmeleri gerekmektedir. İlçe de bulunan pazarcı esnafına bir seminer düzenleyerek pazarda uyulması gereken kuralları ve bu kurallara uyulmadığı takdirde hangi yasal işlemlerin uygulanacağı hakkında gerekli bilgilendirmeler yapılmalı ve bu işlemlerin uygulandığı takdirde geriye dönüşün olmayacağı ve siyasilerin kesinlikle taviz vermeyeceği belirtilerek bu sorunun önüne geçilmeye çalışılacağı düşünülmektedir.

5.5.3 Belediye çalışanlarının zabıtaya karşı olumsuz bakışı ve çözüm önerisi

Bu sorun görüşme yapılan tüm zabıta memurları tarafından dile getirilen ortak bir sorundur. Bu konuyla ilgili zabitanın imaj sorunu bölümünde vatandaşların zabıtaya karşı bakış açılarından bahsetmiştik. Bu bölümde ise Küçükçekmece Belediyesi zabıtasına vatandaşların olumsuz bakışından ziyade mesai arkadaşlarının zabıtaya karşı olumsuz bakış açılarından bahsetmeye çalışacağız.

Küçükçekmece Belediye zabıtası belediye hizmetlerini yerine getirirken birçok problemle karşı karşıya kalmaktadır. Bu problemlerden birisi de belediyemizin diğer müdürlüklerinde çalışan mesai arkadaşlarının zabıtaya karşı olumsuz bakış açısıdır. Zaten zabitanın vatandaşın üzerinde olumsuz bir imajı bulunmaktadır. Bunun yanında belediyenin diğer müdürlüklerinde çalışan personelinde bu denli olumsuz yaklaşması adeta bu olumsuz imajın tuzu biberi olmaktadır. Belediye diğer müdürlüklerde görev yapan personeller çoğu zaman zabıtaya ihtiyaç duymasına rağmen zabıta hakkında tıpkı dışarıdaki vatandaşlar gibi rüşvetçi, gaddar, milletin ekmeğiyle oynayan vb. gibi kötü adam olarak tanımlamaktadır.

Bu sorunun çözümü konusunda tüm belediye çalışanlarını belli zaman aralıklarıyla zabitanın belediye açısından önemini, yaptığı hizmetleri ve bu hizmetleri yaparkenki çalışma şartları ile ilgili bilgilendirme semineri yapılmalıdır. Buna ek olarak belediye içerisinde bulunan ekranlarda tüm personelin görmesi için gün içinde belirli aralıklarla kamu spotu gibi zabitanın mesai arkadaşları üzerindeki olumsuz imajını yıkacak yayınlar yapılmalıdır. Böylece belki de sadece mesai arkadaşları üzerindeki olumsuz imajı değil bunu gören diğer vatandaşlar üzerindeki olumsuz imajında yıkılmasına katkı sağlayacaktır.

5.5.4 Siyasilerin baskı sorunu ve çözüm önerisi

Siyasilerin zabıta teşkilatına baskı yapma sorunu genel olarak tüm ülke genelinde bulunan bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Küçükçekmece Belediyesinde ise belediyede görev yapan gerek başkan ve yardımcılarının gerekse meclis üyeleri ve siyasi parti temsilcilerinin belediye sınırları içerisinde iş yapmaları ya da tanıdıklarının olmasından dolayı zabıta memurları bu kişilerle çoğu zaman muhatap olmak zorunda kalmaktadırlar. Bu gibi durumlarda bu tarz siyasi kişilerin zabıtaya ya bizzat kendisi ya da zabıtanın

sorumlu başkan yardımcısı vasıtasıyla işini yaptırmamak için siyasi baskılara maruz bırakılmaktadır.

Bu belirttiğimiz sorunun çözümü doğrultusunda yerel olarak zabitanın üzerindeki siyasi baskıyı azaltacak yasal düzenlemeler yapılmalı ve bu düzenlemelere uyulup uyulmadığı konusunda da takip mekanizması oluşturularak bu sorunun çözüme kavuşturulabileceği düşünülmektedir.

5.5.5 Personel yetersizliği sorunu ve çözümü

Küçükçekmece Belediyesinde şu an mevcut olarak toplamda 158 personel görev yapmaktadır. Küçükçekmece ilçesinin nüfusu 800 binin üzerinde olduğu ve geniş bir yüzölçümüne sahip olduğundan dolayı personel sayısı yetersiz kalmıştır. 2015 yılında belediyelere zabıta norm kadro sayıları artırılmıştır. Buna göre Küçükçekmece Belediyesinde toplamda 406 adet zabıta kadrosu olması gerekirken şu an mevcut bulunan personel sayısı neredeyse bunun üçte biri kadardır. Bu sayının az olması hizmetlerin eksik ve yetersiz olmasına sebep olmuştur. Belediye yöneticileri bu kadroyu doldurma konusunda bütçenin yetersiz olduğunu öne sürerek gerekli personel alımını sağlamamışlardır.

Bu sorunu ortadan kaldırmak için Küçükçekmece Belediyesine merkezi idareden yeterli bir bütçe oluşturularak gerekli personel ataması yapılmalıdır. Böylece personelin yeterli düzeyde olmasıyla hizmetler hem zamanında yapılmasını hem de eksiksiz yapılmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Bu sorun görüşme yaptığım yönetici pozisyonunda bulunan bir zabıta personeli tarafından dile getirilmiştir.

5.5.6 Personelinin eğitiminin yetersiz olması sorunu ve çözüm önerisi

Küçükçekmece Belediyesinde hizmet eden zabıta personeline işe başlarken herhangi bir hizmet içi eğitim verilmemektedir. Bu da genelde yeni başlayan personelin işi eğitimle değil de eski zabıtalardan usta çırak ilişkisiyle öğrenmesine neden olmuştur. Bu öğrenme biçimi de zabitanın yeterli donanım ve bilgi birikimine sahip olmasını engellemiştir. Çünkü eski zabıta memurları eski dönemlerdeki gibi işlemleri yapmakta zamanın şartlarına uygun bir şekilde düzenlenen yeni düzenlemelere ayak uyduramamaktadır. Bu sorunun önüne geçmek için belediyede yeterli düzeyde eğitim verilmemektedir. Bir yıl içinde

personelere verilen eğitim sayısı bir ya da iki defadır. Bu da personelin gelişmesinde yeterli katkıyı yapmamaktadır.

Bu sorunun çözümünde belediye zabıta memuruna göreve ilk başladığında detaylı bir hizmet içi eğitim verilmesini sağlamak ve sık aralıklarla zamanın değişen ve gelişen şartlarına uygun bir şekilde sürekli eğitimlere ağırlık vermesiyle bu konunun çözüme kavuşturulabileceği düşünülmektedir.

5.5.7 Görevde yükselmeye liyakata önem verilmemesi sorunu ve çözüm önerisi

Üçüncü bölümde tüm zabıta teşkilatında bu sorunun mevcut olduğundan bahsetmiştik. Bu sorunu dile getiren kişilerden birisi de görüşme yaptığım kişilerden birisi olan ve görevde yükselmeyi kendisinin de hak ettiğini ancak bunun dikkate alınmadığını belirten bir zabıta personelidir. Küçükçekmece Belediyesi zabıtasında ise 2018 yılı ocak ayı içerisinde sınav açılmadan liyakat gözetmeksizin 11 (on bir) zabıta memurunu görevlendirme ile zabıta komiserliğine terfi ettirilmiştir. Bu durum meydana gelince gerçekte hak eden insanlar mesleğe karşı soğumaya ve görevlerini boşlamaya başladılar. Böylece müdürlük içinde çalışan mesai arkadaşları arasında soğukluk meydana getirmiştir.

Bunun önüne geçmek için Yönetmelikte belirtilen şartlarda ihtiyaç duyulduğu zaman tarafsız bir kurulun yaptığı sınavla görevde yükselmeler yapılmalı, görevde yükselmeler görevlendirme yolu ile yapılması engellenmelidir. Bunun hem zabıta içinde birliğin bozulmasını engelleyeceği hem de zabıta mesleği içerisinde insanların kariyer yapma konusunda ki tereddütlerin ortadan kaldıracağı düşünülmektedir.

5.5.8 Küçükçekmece Belediyesi zabıta personelinin görevinde huzursuzluğu ve mutsuzluğu sorunu ve çözüm önerisi

Küçükçekmece Belediyesi Zabıta Müdürlüğü içerisinde gerek siyasi sebeplerden gerekse yöneticilerin adam kayırması yüzünden personel içerisinde bir ayrışma söz konusudur. Bu da personelin görevini yerine getirirken mutsuz ve huzursuz olmasına neden olmaktadır. Çünkü yönetim tarafından desteklenmeyen diğer yönetime yakın olan personel tarafından bölge de yaptığı en küçük şey bile hemen yöneticilere bildirildiği kanısını taşımakta bu da rahat hareket edememesine neden olmaktadır.

Bu sorunun çözümü noktasında zabıta müdürlüğünde yönetici pozisyonunda bulunan insanların tüm personele eşit ölçüde yaklaşmalı ve kimseye önyargılı bir şekilde yaklaşmamalıdır. Her personele aynı ölçüde davrandıklarını davranış biçimiyle tüm personele göstermelidir. Yöneticilerin tüm zabıta personeline ayda en az bir kez olmak üzere toplantı yaparak personelin sorunlarını dinlemeli ve bununla ilgili çözüm yolu aranmalıdır. Bu şekilde müdürlük içerisinde birlikteliğin, personelin huzurunun artacağı düşünülmektedir.

5.5.9 Zabıta müdürlüğünde görev yapan kadın personellerin dile getirdiği sorunlar ve çözüm önerileri

Bu sorun zabıta teşkilatında görev yapan kadın personellerin dile getirdiği sorunlardır. Küçükçekmece Belediyesi Zabıta Müdürlüğünde altı kadın personel görev yapmaktadır. Bunların içerisinde bulunan iki kişiyle sorunlarıyla ilişkili görüşüldüğünde genel olarak şu sorunlardan bahsetmişlerdir. Bunlar; zabıtalının 24 (yirmi dört) saat esaslı çalışma koşulları, mesai arkadaşlarının kadınları kendileri ile birlikte görmesinden dolayı onları yanlış anlamasından, mesai ortamında erkek personellerin kadınların varlığını unutarak argo bir şekilde konuşup davranmaları, bölge de çalışırken gerek esnafın gerekse seyyar satıcıların kadın oldukları için daha fazla üzerlerine gidilmesi gibi mesleğin kadınlar için zorlayıcı unsurlarından bahsetmektedirler.

Günümüzde zabıta mesleği gerek yapılan iş gerekse muhatap olunan kişilerden dolayı kadınlar için çok zor bir meslektir. Ama bu zorluklara karşı bu mesleği icra etmeye çalışan kadın personelleri ayrıca takdir etmek gerekmektedir. Bu şekilde görev yapmaya çalışan kadın zabıtalının sorunlarını çözümünde görüşülen arkadaşlar şu önerilerde bulunmuşlardır.

Çalışma saatleri ve mesai konusunda zabıtanın haricinde kadınların aynı zamanda bir anne olduğunun unutulmamasını ve ekstra çalışmalarda kadınlar muaf tutulmalı ve tutulan nöbetlerde kadınlara biraz tolerans gösterilmesiyle çalışma saatleriyle ilgili sorunlarda azalma yaşanacağı düşünülmektedir.

Mesai arkadaşlarıyla olan durumlarda diğer erkek personellere yöneticiler tarafından onların kadın olduğunu ve kadınlara karşı nasıl davranılması gerektiği konusunda sürekli uyarılarda bulunulmalıdır. Eğer imkânı varsa tüm kadın personellerin büro personeli olarak istihdam edilmesiyle hem erkek

personellerin arasında daha fazla kalmamasına hem de bölge de kendini bilmez esnaf ve seyyar satıcılarının sözlü ya da fiili saldırılardan muhafaza edilmesiyle kadın personellerinin bu tarz sorunlarının önüne geçileceği düşünülmektedir.

5.5.10 Bölgesel farklılıklardan kaynaklanan sorunlar ve çözüm önerileri

Küçükçekmece ilçesi yaklaşık 850 bin nüfusa sahip kozmopolit yapıda olan İstanbul'un en büyük ikinci ilçesidir. Bu kadar yoğun bir nüfusa sahip olan ilçe 21 (yirmi bir) mahalleye ayrılmıştır. Her mahallede farklı bölgelerden yaşayan insanların bulunması zabıta hizmetlerini yürütme açısından çeşitli sorunlara neden olmuştur. Bununla ilgili birkaç örnek verecek olursak Yarımburgaz mahallesi konum itibariyle imar yasağı olan bir bölge olduğundan bu bölgede yoğun şekilde kaçak yapılaşma oluşmuş bu da belediye zabıtası büyük sorunlarla karşılaşmasına sebep olmuştur. Diğer bir örnek de Kanarya Mahallesi ağırlıklı olarak Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinden insanların ikamet etmesi bu insanların da geçimini genelde seyyar satıcılıktan kazandığı için bu bölgede belediye zabıtası seyyar satıcılarla mücadele konusunda sıkıntı yaşamaktadır. Son olarak 2011 yılından itibaren Türkiye'ye yoğun olarak Suriyeli mülteci göçü yaşanmıştır. Bu göçler Türkiye'nin tüm bölgelerine yapıldığı gibi doğal olarak Küçükçekmece'ye de yapılmıştır. Küçükçekmece'de ağırlıklı olarak Mehmet Akif ve Atatürk Mahallelerinde ikamet eden Suriyeli Mülteciler gerek ikamet konusunda gerekse geçimlerini sağlamak için açtıkları işyerlerini denetleme konusunda Belediye zabıtalrı kendisine muhatap bulamadığı için bu konuda da büyük bir sorun yaşamaktadırlar.

Bu bahsettiğimiz bölgesel tarz da sorunlara çözüme kavuşturmak için her mahallenin kendisine has olan sorununun Küçükçekmece Belediyesi yetkilileri tarafından tespit edilerek, bu sorunlarla ilgili yasal çalışmalar yaparak o bölge de yaşayan insanlara sorunlar konusunda gerekli eğitimlerin verilmesiyle bu tarz sorunların önüne geçilmeye çalışılacağı düşünülmektedir.

6. SONUÇ

Toplumda insanların birlikte yaşamalarından kaynaklanan ihtiyaçları yerine getirmek için belediyeler kurulmuştur. Belediyeler toplumun ihtiyaçlarını yerine getirebilmek için kanunlarla kendilerine verilen görevleri yerine getirirken çeşitli birimlere ayrılmışlardır. Bu birimlerden bir tanesi de belediyenin kolluk kuvveti olan zabıta teşkilatıdır. Belediye zabıtasının görevi belediye sınırları içerisinde kentin sağlık, huzur ve esenliğini sağlamaktır.

Belediye zabıtası bir kamu görevlisi olmasından dolayı 657 sayılı devlet memurları kapsamındadır. Zabıta kavramı cumhuriyetin ilanından önce yani eski Türk devletleri ve Osmanlı devletinde de aynı adla söylenmese de yaptığı görev itibarıyla var olan bir birim olmuştur.

Cumhuriyetin ilanından sonra 1930 yılında 1580 sayılı Belediye Kanunu ile birlikte belediye zabıta teşkilatı kurulmuştur. 1930'dan 1949'a kadar kanunla devam eden zabıtanın yapısı 1950 yılında değişikliğe uğramıştır. 1984 yılında yürürlüğe giren 3030 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 2004 yılında yürürlüğe giren 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile zamanın şartlarına uygun bir hale getirilmeye çalışılmıştır. 2005 yılında çıkartılan 5393 sayılı Belediye Kanunu'na istinaden İçişleri Bakanlığınca 2007 yılında çıkartılan zabıta yönetmeliği ile günümüzde görevini yerine getirmeye çalışmaktadır. Bu süre zarfında zabıta teşkilatı birçok yönden önemli değişiklik yaşamıştır.

Belediye zabıta teşkilatı detaylı bir şekilde incelemeye alındığında en büyük sorunun kurumsallaşamama olduğu anlaşılacaktır. Kurumsallaşma; bir kurumun kurallarının olması, yerine getirdiği işte belirleyici olması ve karar alma sürecinde etkin olmasını ifade eder. Türkiye'de belediye zabıtasına biçilen rol denetleyici ve uygulayıcıdır.

Zabıta teşkilatının verimsizliğine sebep olan kurumsallaşamama sorununun yanı sıra, kuruluş ve teşkilat kanununun olmaması da zabıta adına büyük bir sorun teşkil etmektedir. Zabıta görevini bir yönetmelik ile yapıyor olması yapılan işin

etkinliğini, verimliliğini ve caydırıcılığını düşürmektedir. Belediye zabıta teşkilatının güçlü bir kanunla görev yetki ve sorumluluklarının açık ve net bir şekilde ifade edilmesiyle kurumsal bir kimliğe bürünecek böylece zabitanın etkinliği ve verimliliği artacak, hizmetin kalitesinin arttığı gözlemlenecektir.

Bu tez çalışmamın birinci bölümünde, belli bir yörede birlikte yaşayan insanların ortak bir alanda yaşamasından kaynaklanan ihtiyaçları gidermek amacıyla kanunla kurulan, karar organları yörede yaşayan insanların seçimleriyle belirlenen, kendisine ait bütçesi ve personeli olan, kamu tüzel kişiliğine sahip yerel yönetimlerden, yerel yönetimlerin özelliklerinden ve yerel yönetim birimlerinden bahsedilmiştir. Türkiye’ de yerel yönetim birimleri içerisinde en son yapılan yasal düzenlemelerle belediyeler daha önemli hale gelmiştir.

Tez çalışmamın ikinci bölümünde kolluk kuvvetleri, kolluk kuvvetleri çeşitleri ve özel kolluk kuvveti birimi olan zabıtanın bahsedilmiştir. Kolluk kuvvetleri; kamu idaresinin en önemli görevlerinden birisi olan kamu düzenini sağlamak ve korumakla ilgili asayiş hizmetlerini yerine getiren birimleridir.

Tez çalışmamın üçüncü bölümünde belediye zabıtasının karşılaştığı sorunlar incelenmeye çalışılmıştır. Bu sorunlar dört ana başlıkta incelenmiştir. Birinci olarak zabıta personelinin görev alanıyla ilgili sorunlardır. Ülkemizin hızla büyümesi ve kentleşmesiyle birlikte kentsel ihtiyaçların artmasından dolayı zabıta personelinin görev alanlarıyla ilgili sorunları kapsamaktadır.

İkinci olarak zabıta personelinin görevini ifa ederken karşılaştığı sorunlardır. Bu sorunlar; can güvenliği, hukuki güvenliği, kendisine yapılan fiili saldırılara karşı savunma teçhizatı, görevi ile ilgili zor kullanma yetkisinin olmaması ve siyasilerin uyguladığı siyasi baskı sorunları oluşturmaktadır. Bu tarz olumsuzluklar zabıtalının görevlerini etkin ve verimli yerine getirmesini engellemektedir.

Üçüncü olarak mevzuattan kaynaklanan sorunlardır. Bazı durumlarda belediyeler arasında uyuşmazlıklar olmaktadır. Bu gibi durumlarda belediye yönetiminin aldığı kararların uygulanmasında zabitanın öne sürülmesi, zabıta memurunun uyguladığı yaptırımların caydırıcılığının olmaması, görevinde mevzuatlarda boşlukların olması konusunu içermektedir.

Dördüncü olarak zabıta personelinin özlük hakları ile ilgili sorunlardır. Bunlar zabıta personelinin kendisini sosyal, ekonomik ve kültürel anlamda ilgilendiren sorunlardır. Bu sorunlar dokuz başlık altında sıralanmıştır. Bunların çözümü de en az mesleğin yasal sorunlarının çözümü kadar önemlidir. Bu sorunların ortaya çıkmasının en büyük nedeni zabıta teşkilatının kuruluş ve teşkilat kanununun olmamasından kaynaklanmaktadır. Bu sorunlar; zabıtanın yıpranma hakkı ve arazi tazminatının olmaması, mesai ücretinin belirlenmesi ve emekliliğe etki etmemesi, zabıtanın ayrı bir hizmet sınıfının olmaması, resmi tatil günlerinde çalışıyor olması, görevde yükselmede liyakate önem verilmemesi, belediye zabıtasının niteliği ve hizmet içi eğitimin yetersiz olması, kılık kıyafet sorunu ve zabıtanın imaj sorunudur.

Tez çalışmamın dördüncü bölümünde ise Küçükçekmece Belediyesi zabıta müdürlüğünün yapısından, yerine getirdiği hizmetlerden ve bu hizmetleri ifa ederken karşılaştığı sorunlardan bahsedilmiştir. Küçükçekmece Belediyesi zabıtaları görevini yerine getirirken karşılaştığı sorunlar dokuz başlık altında sıralanmıştır. Bunlar; Sınır sorunları, pazarcı esnafının ilçede ikamet etmesi, belediye personelinin zabıtaya karşı olumsuz bakışı, siyasilerin baskısı, personel yetersizliği, personel eğitiminin yetersiz olması, görevde yükselmede liyakate önem verilmemesi, personelin huzursuzluğu ve mutsuzluğu, kadın personellerin dile getirdiği sorunlar ve bölgesel farklılıklardan kaynaklanan sorunlar şeklinde sıralanmıştır.

Yapılan tüm değerlendirmeler sonucunda belediye zabıtasının birçok alanda sorunlarının olduğu, bu sorunların ana kaynağının kurumsal açıdan eksikliğinden olduğu görülmektedir. Bu sorun belediye zabıtalığı mesleğinde kariyer planlaması yapılmasını engellemekte, personelin çalışma ve yükselme şevklerini kırmaktadır. Zabıtanın hizmet alanının geniş olması, mevzuat hükümlerinin çakışması mesleğin etkinliğini ve verimliliğini düşürmektedir. Belediye zabıtasının ilgili bölümlerde çözüm önerisi sunmaya çalıştığımız özlük hakları ile ilgili sorunlar çözüldüğünde zabıtanın görevini daha etkin ve verimli, severek yapacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Zabıta Çalıştayı, Sonuç Bildirgesi, 03-04 Eylül 2015, Ankara.
 2. Zabıta Çalıştayı, 21-23 Kasım 2016, Ankara.
- Abay, Ali Rıza. “Toplumsal Yapı ve Toplumsal Kurum Değişmesi (İhtisap Kurumu’nun Zabıta Teşkilatına Dönüşümü Örneği)”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı: 7, (2002), S.1-40.
- Akbaba, Sedat. (2013), “Belediye Zabıtasının Görev Alanının Sınırlarında Ortaya Çıkan Sorunlar”, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alyot, H. (1947), *Türkiye’de Zabıta*, Ankara: Kanaat Basımevi.
- Avcı, Ali. (2011), *Özel Kolluğun Zor Kullanma Yetkisi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bozlağan, Recep. (2009), “Örgütsel Yurttaşlık Davranışı ve Belediyelerde Yönetim Sorunu”, *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, Sayı: 56, S.1-55.
- Bozlağan, R. (2005), *Liderlik Yaklaşımları ve Belediyeler*, İstanbul: Hayat Yayınları.
- Çakır, Sabri. (2011), “Türkiye’de Göç, Kentleşme/Gecekondu Sorunu ve Üretilen Politikalar”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:2, S.1-210.
- Dursun, Hasan. (2007), “Belediye Dizgesine Getirilen Yeniliklere Genel Bir Bakış”, *Türkiye Belediyeler Birliği Dergisi*, Sayı:70, S.1-380.
- Erkul, Hüseyin ve Karakılçık, Yusuf. (2000), “Belediye Zabıtasının Örgütsel Yapısı, Sorunları ve Kentsel Yaşam Kalitesine Etkilerinin İrdelenmesi”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Sayı:9, S.1-105,
- Gözler, K. (2008), *İdare Hukuku*, Bursa: Ekin Yayıncılık.
- Gündoğan, K., Koç, C. & Özbudak, C. (2013), *Kolluğun Önleyici ve Adli Görevleri*, Ankara: Kartal Yayınevi.
- Harputlugil, Fethi. (1994) *Belediye Zabıtası*, (Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi), Ankara: Todaie Yayınları.
- İçişleri Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Devlet Personel Başkanlığı (DPB)’nin Ortak Çalışması ile Belirlenen 6360 Sayılı Kanun Gereğince Çıkarılan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik, 2013.
- Kapar, Recep ve Çöl Özen, Serap. (2011), “Vatandaşlar Tarafından Belediye Zabıtasına Yöneltilen İşyeri Şiddeti”, *Çalışma ve Toplum Dergisi*, Cilt: 3, Sayı:2011, S.1- 220.
- Kırmızı, Bilal. (2017), “Bir Kolluk Kuvveti Olan Belediye Zabıtası Personelinin Temel Sorunları ve Bu Sorunlara Getirilen Çözüm Önerileri”, (Yüksek Lisans Tezi), İzmir:Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mutlu, Selcen. (2007), “Türkiye’de Yaşanan Gecekondulaşma Süreci ve Çözüm Arayışları: Ankara Örneği”, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Odyakmaz, Z., Ercan, İ. & Kaymak, Ü., (2008), *Anayasa Hukuku*, İstanbul: Pegem Yayınevi.

- Okçabol, Devri. (1940), “Türk Zabıta Tarihi ve Teşkilatı Tarihçesi”, Ankara: Ankara Polis Enstitüsü.
- Pıçakçife, Metin., Ergör, Alp., Kılıç, Bülent & Yemez, Beyazıt. (2007), “Zabıta Çalışma Yaşamı Bileşenleriyle Şiddetle Karşılaşma Durumları Arasındaki İlişki”, *Sağlık ve Toplum Dergisi*, Cilt: 3, S.1-120.
- Sabuktay, Ayşegül. (2007), *Belediye Yönetimi*, Ankara: Todaie Yayınları.
- Tortop, N., Aykaç, B., Yaman, H. & Özer, M. A., (2006), *Mahalli İdareler*, Ankara: Nobel Yayın Evi, Türk Dil Kurumu (Tdk), 08.10.2013.
- Türkiye Ekonomi Araştırma Vakfı (Tepav), (2007), *Yerel Yönetimlerde Hizmet İçi Eğitim*, Ankara: Matsa Basımevi.
- Vatandaş, Celalettin. (2002), “Dilenciler ve Dilencilik”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 1, S.1-60.
- Ziyalar, Orhan. Zabıta Teşkilat Kanunu Tasarısı Metni, İstanbul Zabıta Müdürleri Birliği, 2003.

İlgili Mevzuat

- 442 sayılı Köy Kanunu, 1924.
- 1982 Anayasası, 1982
- 2016 Bütçe Kanunu, 2016
- 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 2004.
- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 2005.
- 5326 sayılı Kabahatler Kanunu, 2005.
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 2004.
- 5393 sayılı Belediye Kanunu, 2005.
- 5393 sayılı Belediye Kanunu’ na Ek İçişleri Bakanlığı, Belediye Zabıta Yönetmeliği, 2007.
- 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, 1951. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Belediye Kuralları Yönetmeliği
- 6360 sayılı Bütünşehir Kanunu, 2012.

Gazete ve Haber Linkleri

- “Belediye Çalışanları "Yıpranma Payı" İstiyor.”, Milli Gazete, 22.08.2005, http://www.milligazete.com.tr/belediye_calisanlari_34yipranma_payi34_istiyor/5700
- “Tüm-Bel-Sen Zabıta Emekçilerinin Taleplerini Gündeme Getirdi.”, <http://www.egeninsesi.com>, 04.12.2014,
- “Zabıta Teşkilatı 188 Yaşında.”, Milliyet Ankara Gazetesi/İHA, 02.09.2014, <http://www.milliyet.com.tr/zabita-teskilati-188-yasinda-ankara-yerelhaber-361215/>
- “Zabıta ve itfaiyeciler de gazi ve şehit sayılsın’ teklifi...”, Sözcü Gazetesi, 06.12.2016.
- “Zabıta Yıpranma Payı Almalı”, <http://www.habercim19.com>, 05.09.2014, <http://www.habercim19.com/gundem/zabita-yipranma-payi-almali-h16540.html>
- 24 Saat Esasına Göre Çalışan Memur, Resmi Bayram Tatillerinde de Mesaiye Gelmeli mi?”, www.memurlar.net, 08.04.2016, <http://www.memurlar.net/haber/572246/>

- Bulut MÜLHİM, “Chp' li ve Akp' li Zabıtarlar Tekme Tokat Kavga Etti”, Radikal Gazetesi, 01.12.2008, <http://www.radikal.com.tr/turkiye/chpli-ve-akpli-zabitalartekme-tokat-kavga-etti-910951/>
- Cengiz ÇOBAN, “Ak Parti Ve Chp' li Belediyeler Arasında Barbaros Mahallesi Tartışması” Hürriyet Gazetesi, 09.09.2014, <http://www.hurriyet.com.tr/ak-parti-vechpli-belediyeler-arasinda-barbaros-mahallesi-tartismasi-27171603>
- CHP'li ve AK Partili Belediyelerin Sınır Kavgası Mahkemeye Taşındı, 14.09.2010, <http://www.haberaktuel.com/chp-li-ve-ak-partili-belediyelerin-sinir-kavgasimahkemeye-tasindi-haberi-303091.html>
- Erhan ÖZTÜRK, “CHP'li Belediyeler Birbirine Girdi”, Sabah Gazetesi, 22.10.2014, <http://www.aktifhaber.com/akp-ile-chp-arasinda-yenimahalle-kavgasi-686402h.htm> <http://www.bembirsen.org.tr/haberdetay.php?fide=4340>
<http://www.bembirsen.org.tr/haberdetay.php?fide=4340>
- Zeynep MENGİ, “18 Meslekte Yıpranma Payı Var”, memurlar.net/Haber, 15.06.2014,

ÖZGEÇMİŞ

Ad-Soyad : Yusuf ÖZEN
Doğum Tarihi ve Yeri: 01.09.1987 / Kahramanmaraş
E-posta : miroglu_yusuf46@hotmail.com

Öğrenim Durumu

Yüksek Lisans: İstanbul Aydın Üniversitesi
Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim 2016-2019

Lisans: Eskişehir Anadolu Üniversitesi
Kamu Yönetimi 2011-2013

Ön Lisans : Adıyaman Üniversitesi
Yerel Yönetimler 2009-2011

Lise: Kahramanmaraş İmam Hatip Lisesi 2003-2007

Mesleki Deneyim

Küçükçekmece Belediyesi: Zabıta Memuru
: 2012-